ПРОМІНЬ

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

PROMIN

Ч. 12 ГРУДЕНЬ 1988

No. 12 DECEMBER 1988

ПРОМІНЬ

Рік XXIX ГРУДЕНЬ 1988 Ч. 12

видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

раз у місяць з винятком липня

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

Передплати і всю кореспонденцію слати на адресу:

PROMIN

P.O.Box 3551, Sta. B.,

Winnipeg, Man. Canada

R2W 3R4

Річна передплата в Канаді та до інших країн $15.00

Одна число 1.50

PROMIN

No. 12 DECEMBER 1988 VOL. XXIX

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Correspondence and subscriptions should be addressed to:

PROMIN

P.O. Box 3551, Sta. B.,

Winnipeg, Man., Canada

R2W 3R4

Subscription in Canada and other countries $15.00

Single copy 1.50

Редакція застерігає собі право скорочувати дописи і виправляти мову. Хочемо дати місце в журналі всім тим, що дописують і тому всякі дописи мусять бути чітко написані і без обширнех описів.

ЗМІСТ

Уляна Пелех — Турбота і любов необхідне для рідної мови 1

С. Клімашко — Важлива і на часі доповідь ТУС у місті Гамільтоні 2

Валеріян Ревуцький — Мистець, що "вмер і відродився" 3

Уляна Пелех — Виставка картин Федося Гуменюка присвячена ювілеєві 1000-ліття Хрещення України-Руси 5

В. Смолій — І стали грамоті учить 6

Ірина Сеник — Вечірній Київ затихає 7

Роман Горак — Про Ольгу Дучимінську 8

Марія Юрків — Мила імпреза з нагоди 15-ліття садочка 9

Н. Кошара — Повернення Веделя 10

Уляна Пелех — "За віру Христову" гасло українських школярів у 1988 році 11

А. Шевель і М. Маюк — Звіт окружного З'їзду Союзу Українок 13

Helen Raycheba — Janice Kostash 15

H. Melnyk-Marko — The Millennium of The Baptism of Ukraine 988-1988 16

Нашим дітям 20

Громадська і родинна хроніка 21

Квіти незабутнім 29

Для наших Господинь 31

Зміст XXIX Річника чорним 14

НА ОБКЛАДИНЦІ:

Малюнок Ж. Бучми — Пісня.

Second Class Mail Registration Number 1925

International Standard Serial Number ISSN 038021-40

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada

ТУРБОТА І ЛЮБОВ НЕОБХІДНІ ДЛЯ РІДНОЇ МОВИ

Такі думки висловлені на сторінці "Вістей з України" (ч. 35, серпень 1988) у розмові кореспондента Катерини Погребняк з відомим поетом, перекладачем і літературознавцем Дмитром Білоусом.

У відповідь на запитання К. Погребняк як вчений оцінює справжній великий вихор емоцій серед громадян у зв'язку з демократизацією в СРСР, зокрема в Україні довкола проблеми мови, Д. Білоус подав, що багато всього треба направити. Бо гарячі дебати, палкі промови — цього не досить. Вчений бажав би бачити такі ж самі енергічні реальні вчинки в щоденному житті.

Найперше обидвоє ствердили й погодились в тому, що треба пізнати коріння і явища демократизації й історію русифікації в Україні. Д. Білоус наводить давні часи — 1920 роки, коли він був учнем і була тоді українізація шкільництва, масово з'являлись україномовні школи, в урядах в бюрах зникала російська мова, а українці етузіястично вітали свою царатом заборонену українську мову. З таким наставленням до рідної мови повинні б тепер українці вітати демократизацію, плекання якої не уважає ніхто зі справжніх демократів і культурних людей шовінізмом. Але, на жаль, є навпаки. Читайте лист А. Д. Іванової у "Літературній Україні" ч. 36/1988 де вона пише, що "Товариство Шевченківське ні до чого", а "балачки" про врятування української мови — зайві?" Чому ж є тепер серед мешканців України Іванови? Чому для них любов і пошана до рідної мови є маніфестацією націоналізму? Подає Д. Білоус ось таку причину цього явища:

— Усунення української мови з офіційного вжитку в документах, в установах спонукало людей уважати російську мову "престіжевою";

— Настали зміни й у школах; учителями ставали щораз більше збайдужілих не тільки до мови, але й до культури людей, які, не маючи при вступі у педагогічні школи жодної конкуренції, здобувши вищу освіту, робили свою кар'єру в шкільництві, не маючи до того потрібних настанов: були байдужими і щодо мови й щодо інших культурних вартостей, що їх вони мали впоювати дітям у школі. І так тривало це впродовж 4—5 поколінь, а за той час зникли з наших шкіл необхідні вартості, що їх школа повинна прищеплювати дітям і молоді поруч виховання в родині.

На запитання кореспондента чи рятунок мови тепер має початися в школі, поет відповів, що справа дуже скомплікована, що процес відродження мови не може статися відразу. Треба до цього свідомого наставлення, почуття національної гідности, розвиток якого був дуже занедбаний за останні десятиліття. Успіх відродження рідного слова залежить і від плекання мови в родинах, і в школі та в житті всього довкілля, якщо воно буде просякнене любов'ю і пошаною до нього.

Явище занику мови серед дітей і дорослих глибоко переживав Д. Білоус. Він спостерігав його кілька декад — і пізнав наскільки звузилось українське мовлення серед населення сіл і міст, як українська мова стала для українських дітей і дорослих другою мовою. Це спонукало його написати твір Snowball Tree Miracle побачившу процес навчання мови, зрозумів чому він безуспішний. Навчання звелося тільки до сухої граматики. А таке навчання не цікаве, примітивне й не спроможне збудити в дітей зацікавлення мовою. Тому й написав Д. Білоус цікавий граматичний посібник, що його сприйняли радісно не тільки діти, але й дорослі.

Що посібник цей викликав зацікавлення доказом цього є те, що вірші з нього подавала вже програма радіо, і на це було майже 800 позитивних реакцій. Реаґували люди, струни сердець яких діткнув автор своєю творчістю.

Кореспондентка просила автора книжки подаги ще й інші форми плекання зацікавлення рідною мовою. Вона згадала, що багаточисельні фестивалі музики й слова, один з яких відбувся в Полтаві 1988 р. можливо допомагають у цьому. При цьому вона висловила застереження, що на таких фестивалях спостерегла вона у їх організаторів інклінацію до перебільшення успіхів з них. А це вказує на нещирість і безкритичність в аналізі тих успіхів. Проте Д. Білоус, відповідаючи на цю опінію, признає доцільність таких фестивалів, бо вони створюють сприяючу духову атмосферу, збуджують інтерес до рідної культури. Коли мова про фестиваль у Полтаві, якого він був учасником, згадав, що хоч мотто до нього були рядки з поезії Максима Рильського про квітучу, чарівну українську мову, проте не з фестивалів треба починати її відродження, але з щоденного життя в родинах, щоб діти могли мати нагоду вчитися мови і пісень від батьків, слідом за цим і школи зможуть ефективно навчати та плекати любов до рідного слова.

Уляна Пелех

ВАЖЛИВА І НА ЧАСІ ДОПОВІДЬ У "ТУС", У МІСТІ ГАМІЛЬТОНІ

Дня 11 жовтня ц. р. на запрошення Товариства Українців Самостійників у залі прав. громади відбулася цікава й важлива доповідь під назвою "Крим у минулому і сучасний". Доповідач п. Михайло Ґава з Торонта.

Доповідача публіці представив д-р. С. Клімашко, зробивши короткий вступ про доповідача як учителя і бібліотекара, який довгі роки працював у школі бібліотечний відділ а крім того на різних позиціях як в англійській організації так само і в українських.

Доповідач, крім поїздок у різні европейські країни побував у Ізраїлі, Туреччині, Єгипті, а також декілька разів в Україні на Кримському півострові. Для глибшого зрозуміння доповіді присутні мали змогу бачити великий схематичний плян Криму, а також оглядати кольорові прозірки, які підкреслювали історичні події у минулому а також, скомплікований політично сучасний стан.

Чужинецька преса, а також українська, часто друкує статті про важливість для України Кримської області і розглядає спірні питання хто має леґальне право заселювати півострів-татари, росіяни чи українці?

Важливість доповіді у теперішній час політичної відлиги у Рядянському Союзі є тим, що доповідач скондесовано проілюстрував володіння Кримом, починаючи від кочових орд, а кінчаючи сучасним станом, де географічно Крим належить Україні.

Гідне уваги було те, що крім татарів на Кримський півострів були претенденти поляки і турки, які у своїх публікаціях мали бажання на відокремлення Криму від української етнографічної території.

Сучасний Крим для України має важливе значення не тільки курортами а також родючими долинами, де на перші місця слід ставити культивування різних сортів винограду, пахучих рож та тютюну зі зерновими культурами включно.

З культурно-містецького боку Крим, а зокрема місто Ялта є цінним для українців, що тут Леся Українка не тільки лікувалася, а також написала ряд кращих творів. Побіч неї у доповіді згадано письменника Степана Руданського як головного лікаря Ялти і почесного громадянина, також бандуриста Євгена Адамцева, який був з останніх мистців, що представляли народні традиції боянів, носіїв дум, історичних пісень та балад України.

По закінченні доповіді слухачі ставили питання: Чому Крим має обличчя "Юґа Расеї", чому нема пам'ятника бандуристові Адамцеві, Шевченкові а на книжкових полицях навіть откриток чи сувенірних публікацій, якими чужинці знайомилися б з історією України та її культурою?

Про Крим написано прекрасні твори сучасними письменниками, але також на жаль їх на пам'ятку не можна купити. Аж боляче дивитися на різні книжкові видання (переважно російською мовою) мовами чужих народів і між ними не побачите творів Лесі Українки, С. Руданського, О. Гончаря "Таврія і Перекоп", З. Тулуб "Людолови", П. Загребельного "Роксоляна", В. Кучера "Голод" та ряд інших. Хоч не хоч, але треба таки щоб на стендах красувалися українські пам'ятькові вироби з ділянок різьби, інкрустації, інтарсії та вокально-музичні записи "Ялтанська капеля бандуристів", "Ансамблю Таврія", солістів С. Ротари, О. Басистюка, М. Стефюка, Л. Руденка, Д. Петриненка, Д. Гнатюка, І. Кушплєра, С. Козака, Солов'яненка та ради інших, якими Україна гордиться, і побажано щоб їх купували чужинецькі туристи.

Безумовно, що є в Ялті і в інших містах Криму працівники української культури, які болюють цією справою і прагнуть на поліпшення.

Важливе, як один із присутніх на доповіді спитав "не тільки мовою і культурою повинні в Україні цікавитися українські діячі, а також ті, які сидять на урядових теплих партійних місцях і згубили на тільки рідну мову а мабуть і національне сумління".

Загальне враження, що така доповідь повинна повторитися у відділах ТУС, і члени самі повинні робити висновки, яка майбутня доля може бути для Криму, який географічне-адміністративно належить Україні хоч в основному мешканці не українського роду.

ВАЛЕРІЯН РЕВУЦЬКИЙ

МИСТЕЦЬ, ЩО "ВМЕР" І "ВІДРОДИВСЯ"

8 березня цього року на 90-му році життя помер в Едмонтоні відомий співак і педагог, **Дометій Йоха-Березенець.** Це, так би мовити, була його справжня смерть..., бо, ще 1967 року дружина відомого українського композитора Віктора Косенка — Анджеліка в своїх спогадах присвячених чоловікові писала: ..."Згодом Йоха переїхав до Львова і там викладав у консерваторії. Під час Великої Вітчизняної війни він загинув" (В. С. Косенко в спогадах сучасників, Музична Україна, Київ, 1968, стр. 51). Отож, для України помер Йоха, а для Канади "народився" Дометій Березенець...

Вже біля 10 років він перестав чарувати слухачів своїм чудовим голосом та перестав вести й педагогічну працю, переживши кілька інфарктів. Тому молоде покоління вже і не могло його почути. Проте, лишилося в Канаді багато його учнів (і не тільки українського походження), що згадують його завжди при нагоді їх виступів в оперних театрах чи на концертах...

В Канаді він прибрав собі прізвище від імені свого рідного містечка Березна біля Чернігова, де він народився 20 серпня 1898 року... Його батьки лишилися з початковою освітою, але привили своєму єдиному синові любов до церковного співу та рідної мови. Він вже від десяти років співав дискантом у церковному хорі. Закінчивши гімназію і учительську семінарію, і маючи добрий голос виїхав до Києва й був прийнятий до музично-драматичного Інституту ім. Лесенка, якій і закінчив 1931 року (кляса професора Олександри Шперлінг), діставши диплом виконавця з педагогічним ухилом за власним бажанням та відзначений в числі трьох найкращих випускників...

Роки 1931-36 були найтяжчими для молодого співака. Він виступав на концертах, співав короткочасно в капелі "Думка" під управою Нестора Городовенка, поїхав співати солістом до Вінницької опери, але наполегливо працював над собою, поширюючи свій концертний репертуар.

Відзначення на республіканському та всесоюзному конкурсах простелило йому дорогу до Київського Оперного Театру, де він співав три роки (1936-39). Проте, оперна ділянка на стала провідною в його творчости. 1939 року він з дружиною (відомою співачкою Оленою Лозинською) об'їздить всю Західну Україну з концертами Львівської Філярмонії, виступає на радіо з самостійними концертами та за конкурсом стає доцентом Львівської консерваторії (1941-44). Не обійшлося без неприємностей. Безпідставно він був заарештований гестапо і був врятований його колєгами по консерваторії. Далі мандри через Европу, аж доки в червні 1948 року покійний піонер Петро Зварич не запросив зятя мистця-маляра-артиста Вадима Доброліжа (з дружиною Валентиною, підчеркою Йохи-Березенця) розмалювати церкву у м. Веґревіл. За ними переїхав і сам мистець з дружиною. Почалися роки концертної діяльности, деякий час працював і регентом у православний громаді в Торонті і в Едмонтоні 1960 року він став професором співу в "Alberta College" і провів там десять активних років, живучи в домі родини Доброліжів в Едмонтоні.

Особисте знайомство з Йохою-Березенцем сталося ще в Києві на нашому мешканні, куди він часто заходив до мого батька. Після однієї такої візити, коли Йоха оголосив, що він хоче їхати до Харкова на республіканський конкурс співаків батько сказав: "Я певен в його успіхові. Це вроджений талановитий концертний співак, що невпинно працює над собою й поширює свій

репертуар". Слова батька не були єдиними. Відомий український композитор Віктор Косенко висловив думку, що "прийде час і то не загорами, коли Дометій Йоха буде визначним співаком не тільки в республіці, але й поза межами її". Роля цього композитора взагалі, визначна в долі співака Йохи. Сам співак висловлювався про композитора надзвичайно щиро не тільки як про викладача, але як й про людину бездоганно чесну і абсолютно безкорисливу.

Студіюючи з Косенком мистець росповідає, що композитор знаходив у голосі одну ноту, що наближалася, на його думку до істини (примарний тон) і на ній будував увесь голос. Вимагав також співати-пісні й романси і не визнавав виконання арій на концертах, бо це знижує їх мистецьку вартість. "Слід чесно визнати" — писав Йоха — "у Косенка я вперше зрозумів, що таке кантилена. Тепер я бачу: багато хто з співаків на словах обстоює її, не втілюючи на практиці". Сам Косенко виявив бажання підготувати Йоху до конкурсу й сам акомпанював йому на ньому. І Йоха попав до складу солістів Київської опери. В ній мені доводилось слухати його і в партіях другого пляну і в такій відповідальній партії, як Томський у "Виновій дамі" Чайковського. В квінтеті з "Кармен" Бізе (він співав партію Донкайро), з висловів співака Олександра Колодуба всі прислухалися до тону Йохи. Партія барона Дюфоля в "Травіяті" Верді є невелика, але мистець робив з неї в повному розумінні образ партії. Сам він оповідав, що коли приїхала співати до Києва Віолетту відома співачка Єва Вандровська-Турська і їй показали склад солістів в "Травіяті", вона вибрала Д. Йоху, а після вистави сказала, що ліпшого барона вона ще не бачила.

Проте, як говорилося раніше, не опера стала основною ділянкою творчости Йохи, а його концертна діяльність. Понад півтори тисячі концертів перед триста-тисячною авдиторією! А скільки він виховав молодих виконавців! Треба додати, що в своєму широченному репертуарі він не мав рівних, чи то була народна пісня "Ой, ти місяцю-зоре", чи романс Лесенка "Мені однаково" на слова Шевченка, чи то дума з "Невольника" ("У неділю вранці рано") теж Лисенка.

Автор цього нарису не є музикознавцем, тому він дозволяє собі покликати в свідки концертної діяльности Йохи відомого українського композитора Василя Барвінського. "Вокальні вальори Д. Йохи у нас добре відомі" — писав він — "Нас захоплюють передовсім його підхід до мистецтва, зокрема його ставлення до творчости М. Лисенка, що її він є невтомним ентузіястом-пропагатором, і таким чином, він надзвичайно видатно продовжував традицію корифеїв нашого вокального мистецтва, Саломії Крушельницької та Модеста Менцінського. Д. Й. кладе надзвичайно велику увагу на виконання поодиноких пісень. В його інтерпретації є все точно оприділена думка, вона є тільки виконана, але й глибоко відчута, і тим то промовляє вона до нас і тоді, коли ми інтерпретацію даного твору чи місця уявляли собі дещо інакше" ("Краківські Вісті", ч. 132, 23 червня 1943 р.).

Сам співак-мистець в останніх рядках своєї автобіографії писав: "Я розглядаю мистецтво, як людську діяльність, що ошляхотнює людські душі, пом'якшує серця і з'єднує людей у дружбі. Естетичний елемент, момент краси — невідємний від мистецтва, у даному разі співу... Потреба співати чи слухати спів — є життя душі... Плекаймо ж у собі цей Божий дар — співати й бажання слухати гарний спів, що відриває нас від земного в царство добра, правди й краси"...

Йоха-Березенець, як мистець пережив дві смерти. Він "помер" на Україні, як мистець Дометій Йоха, щоб "відродитися" в Канаді, як мистець Дометій Березенець...

———————

Народня мудрість находиться в тих їх приказках, які є короткі і стислі.

(Віліям Пен)

* * *

Правдиво смілива людина це та, що здатна виконати геройський вчинок без свідків, а не на очах цілого світу.

(Ля Рошфуко)

* * *

Фізична відвага це лиш звірячий інстинкт, моральна відвага є далеко вищої натури.

(Вендель Філіпс)

* * *

Кожна людина має свою ціну.

(Сір Роберт Воппол)

* * *

Кроткість, це душа дотепности.

(Шекспір — Гамлет)

* * *

В житті людини є два випадки, коли вона не повинна спекулювати: коли вона не має змоги робити це, і коли вона має змогу це робити.

(Марк Твейн)

ВИСТАВКА КАРТИН ФЕДОСІЯ ГУМЕНЮКА ПРИСВЯЧЕНА ЮВІЛЕЄВІ 1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

Відбулася вона в липні цього року під патронатом Українського Фонду Культури в приміщенні Музею Українського Декоративного Мистецтва, що міститься при Києво-Печерському Монастирі. З відчинених вікон Музею чути було стародавні мелодії, що так гармонізували з картинами на стінах цієї виставки. Поруч з тим бандуристи граючи, співали про героїчне минуле нашого народу, про любов, радість і красу природи. Таку нотатку читаємо у "Вістях з України ч. 36, 1988, що її подала Наталія Марущенко. Подані також інформації про мистця.

Народився він у Вінницькому районі, студіював у Дніпропетровській Мистецькій Школі, а потім Ленінградському Каледжі Прикладного Мистецтва, Граверства і Скульптури.

Федосій почав свою мистецьку кар'єру тоді, коли панував в Украні застій, що унеможливлював здобути не тільки визнання, але й зупиняв усякий розвиток нових ідей, помислів. В тому часі він залишив Україну й замешкав у Ленінграді, де можна було свобідніше творити, маючи контакти з співтоваришами мистцями із Заходу.

Україна, проте, залишилася в його картинах. Ясні кольори, витончена техніка його грав'юр у глядачів залишають незабутні враження.

Виставку в Києві попередила такаж у Львові. Були його праці й на виставці загально республіканській та цілого СРСР, а також на інтернаціональних виставах у Чехословаччині та в Канаді.

Фото: Зліва: Феодосій Гуменюк; картина, присвячена Марусі Чурай, леґендарна співачка і поетка, що її пісні зберігаються святково у людській пам'яті. А Ліна Костенко написала чудову поему "Маруся Чурай" — історичний роман у віршах, 1979 р.

І СТАЛИ ГРАМОТІ УЧИТЬ

НИНІШНЬОГО РОКУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ 1000-ЛІТТЯ ПЕРШОЇ НА РУСІ ШКОЛИ, СТВОРЕНОЇ КНЯЗЕМ ВОЛОДИМИРОМ СВЯТОСЛАВИЧЕМ У КИЄВІ

У 1049 році пресвітер князівської придворної церкви у Берестовому, майбутній митрополит Київський Іларіон виголосив перед великим князем та його родиною знамените (Слово про закон та благодать).

Зачитування вголос літературного твору, певна річ, не сприйняли як незвичайну подію в тодішній Київській Русі: історичні джерела свідчать і про панегірик ігумена Видубицького монастиря Мойсея великому князю Рюрику Ростиславичу... Але (Слово про закон та благодать) — твір видатний; це перша пам'ятка не лише вітчизняного красномовства, а й філософської, та історичної думки. Перша, і при цьому взірцева, бо яскраво демонструє стрімкий злет давньоруської духовності до вершин європейської культури. Це не викликало б здивування (адже Русь разом з християнством сприймала кращі здобутки європейської цивілізації, заснованої на античній спадщині), якби не одна особливість. Справа в тому, що Іларіон, руський за походженням, не навчався у Візантії. Його висока освіченість — цілком руського походження!

Перша школа на Русі, за свідченням писемних джерел, з'явилася в Києві одночасно з введенням християнства як державної релігії. У давньоруському літописі (Повість временних літ) під 988 роком сповіщається про те, що великий князь Володимир Святославич наказав (собирать у лучших людей детей и отдавать их в обучение книжное). На жаль, це єдина документальна згадка про першу школу в Києві. Наведеним повідомленням літопису, власне, й обмежуються прямі дані джерел про навчальні заклади на Русі кінця X століття. Та з достатньою вірогідністю можна припустити, що школа, яка в середньовіччі перебувала під патронатом церкви, містилася при кафедральному соборі того часу — Десятинній церкві, першому кам'яному храмі Русі. Кількість учнів, які навчалися в її стінах, становила близько 300 чоловік.

Створення школи стало помітною подією в культурному житті не лише стольного града, але й усієї Русі. Разом з тим слід мати на увазі, що ця акція мала досить-таки прагматичну мету — необхідність зміцнення князівського адміністративного апарату письменними людьми, здатними вести державні справи, підтримувати дипломатичні відносини з іншими країнами. Не менш важливе значення мав ідеологічний аспект діяльності цієї школи, вплив її випускників на широкі народні маси.

Ряд даних дозволяє твердити, що названа школа не припиняла свого існування і наступний час. Втім, навряд чи лише нею обмежувалось коло навчальних закладів. Ними з часом ставали монастирі — тодішні осередки книжності й писемності на Русі. З Печерського та Видубицького монастирів у Києві походять, наприклад, майже усі відомі літописці XII — XIII сторіч: Нестор, Сильвестр, Мойсей та інші. Фундатор нового Софійського кафедрального собору Ярослав Мудрий заснував значну бібліотеку, де здійснювалися переписування і переклад книг під безпосереднім наглядом, а можливо й участю князя. (Ярослав же — зазначає літописець, — любим же бе книгам и многи написав, положи в святеи Софьи церкви, юже созда сам).

Софійський собор також став одним із центрів освіти. Окрім згаданої бібліотеки, що є свідченням існування в його стінах навчального закладу, маємо й інші недвозначні вказівки джерел. Під час вивчення вченими графіті виявлено цілий ряд настінних написів, які вказують на те, що софійські дяки навчали грамоті прихожан. Важливо підкреслити, що численний документальний матеріал — літописи, хроніки, скандінавські саги донесли до нас відомості про те, що при дворі Ярослава перебували іноземці, діти яких виховувались і здобували освіту в київських школах. Так, князівський терем став місцем притулку угорського королевича Андрія, брата польського короля Мешко II Бисприма, синів англійського короля Едуарда Залізнобокого, шведського Стенкіля Інге та ін. Всі вони,

---

Темами його картин є головним чином фолкльор і історія України. Рідна земля дає йому полет і одуховлення, веде його на вершини. Відчувається, що Україна є для нього найдорожчою з того, що він має. Ф. Гуменюк виявляє у своїх картинах таке глибоке пов'язання з Україною, що це дає підставу назвати його творчість одним іменем "Вірність Україні".

Уляна Пелех

безперечно, знайомилися з самобутніми духовними надбаннями столиці східних слов'ян, поширювали славу про Київ, як про визначний культурний та політичний центр Русі.

Існувала в Києві також і школа для дівчат. За свідченням історика XVIII століття В. М. Татіщева, який при написанні своєї "Історії російської" користувався давніми джерелами, у тому часі й такими, що не дійшли до нашого часу, дочка великого князя Всеволода Ярославича Анна (Янка) заснувала при Андріївському монастирі в Києві школу для дівчат, якою керувала майже 26 років. У ній навчали грамоті, співам, шиттю. Цікаво, що в Західній Європі подібні школи з'явилися значно пізніше.

Вже в середині XI століття найближче оточення київського князя було досить освіченим. Так, згадуваний нами Іларіон говорив про княжих мужів, як про людей "насьітившихся сизбьітком книжной сладостью". А давньоруський літописець у похвалі книгам порівнював князя Володимира з землеробом, який зорав землю, його сина Ярослава — з сівачем, що рясно засіяв ріллю "книжньіми словесьі".

Сама лише кількість авторів (близько 30) оргінальних давньоруських творів XI сторіччя (понад 100) переконує в тому, що в Києві діяли навчальні заклади. Переклад таких праць, як вибрані розділи "Категорій" Арістотеля (у складі "Ізборника" 1073 року), "Християнської топографії" Козьми Індикоплова тощо, свідчить про те, що ці складні математичні, космогонічні й філософські твори знаходили досить підготовлених читачів.

Відомо, з якою прихильністю ставився Ярослав Мудрий до книг — цих "рік, що напоюють всесвіт". Син Ярослава Всеволод володів п'ятьма іноземними мовами, яких, до речі, навчився у Києві. Жодний рядок, написаний рукою князя, на жаль, не дійшов до нашого часу. А от син Всеволода — Володимир Мономах став відомим письменником свого часу Його твори "Повчання" до дітей, автобіографічний літопис походів та битв, лист до Олега Святославича — справжня енциклопедія тогочасного князівського життя, широко розкрите вікно у духовний світ тодішньої людини.

Ми надаремно почали розповідь з твору Іларона — це зразок рафінованої візантійської освіченості, здобутої, проте, на київському грунті. У другій половині XI століття з'являються твори власне педагогічного призначення — такі, як "Повчання" Василя Великого, перший вітчизняний твір подібного характеру "Слово некоего калугера о чтеньи книг".

Ці, а також деякі інші дані наводять окремих дослідників на думку про можливість існування в Києві за часів Ярослава Мудрого навчального закладу вищого ступеня, де опановували не лише елементарні навички письма, а й той складний комплекс наук, що тоді входив у збірне поняття "філософія".

Шкільна освіта поширювалась і далеко за межами Києва. Протягом XI — XII сторіч школи виникають також у Новгороді й Чернігові, Суздалі й Володимирі (Волинському), Полоцьку і Смоленську, Турові й Галичі. Русь упевнено нарощувала свій культурно-освітній потенціал.

В. СМОЛІЙ,
доктор історичних наук,
О. ТОЛОЧКО,
науковий співробітник Інституту історії АН УРСР.
"Вісті з України".

ВЕЧІРНІЙ КИЇВ ЗАТИХАЄ

Вечірній Київ затихає
Софія Київська мовчить
Лише Оранта прикликає
Із глибини віків гонців.

Ти купино неопалима
Народ тобою завжди жив
Моя Стіно ти нерушима,
Моє ти диво серед див.

До тебе йду щодень на прощу,
Тобою зачарована стою,
Тебе у серці своїм ношу
Тобі всі думи віддаю.

Ти купино неопалима,
Який митець тебе сторив,
Моя Стіно ти нерушима,
Моє ти диво серед див.

Ірина Сеник

ПРО ОЛЬГУ ДУЧИМІНСЬКУ

В жовтневому 6-му числі "Літературної України" появилась обширна стаття про 105-літню Ольгу Дучимінську, ім'я її і писання її поезій могли бачити колишні читачки "Жіночої Долі".

Нам в Канаді відома була, по Другій світовій війні, Оксана Дучимінська, також небуденна, і цікава жінка-громадянка, яка покинула холодний канадський світ, потягнулась до Европи і там через який припадок померла. Це була дочка Ольги Дучимінської, яка так часто згадувала свою матір-поетесу та була горда нею.

Ось що оповідає автор Роман Горак в Літературній Україні про Ольгу Дучимінську, поетку та її хресні дороги. Вибране із статті під назвою "Вишиня на подвірії...".

* * *

Тільки зовсім недавно в Івано-Франківську, завдяки обласній молодіжній газеті довідались, що вона, Ольга Дічимінська, є найстарішою жителькою міста. І все...

Все, бо її ім'я мічогісінько не говорить ні читачам цієї ж газети, ні жителям міста. 1951-го її безпідставно репресували. Довгі роки перебувала в таборах, а потім, хоч і була реабілітована й поновлена в усіх громадянських правах, її ім'я намагались не згадувати, й саму її обминали. На деякий час їй дала притулок Ірина Вільде, яку Ольга Дучимінська свого часу благословила на письменницьку роботу і всіляко заохочувала до співпраці в "Жіночій долі", одному з найпопулярніших журналів Галичини передвоєнних років. Потім вона жила у знайомих, згодом у родині Ольги Кобилянської, однак настав день, коли зібрала все своє майно в маленьку сіточку і опинилась на вулиці, не знаючи, що діяти далі і куди йти. Їй було тоді 95 років...

Сіла в поїзд і приїхала до Івано-Франківська, з яким пов'язані найсвітліші спогади в її житті. Їхала попрощатись з ним... Над нею змилосердились зовсім чужі люди, і з 1977 року назавжди зупинилась у будинку за залізничним насипом, з асфальтованим подвір'ям і одинокою вишнею...

У ЛІТЕРАТУРУ Ольгу Василівну ввів сам Іван Франко того далекого від нас 1905 року, опублікувавши в "Літературно-науковому віснику" її вірш "Іронія долі" Відтоді поезії Дучимінської під різними псевдонімами почали з'являтися на сторінках газет та журналів. Олег Барвінок, Ольга Лучинська, О. Поважна, Рута О... Працювала на той час народною вчителькою, а шкільна рада не дуже заохочувала своїх підлеглих до подібного роду діяльності. Криво дивилось на це і сільське начальство, від котрого залежали умови праці і життя. Довгі роки працювала і жила в с. Тяпче, в сільській школі, де, як жартувала пізніше одна стіна була суто символічною: крізь неї можна було бачити все, що діється надворі. Біля самого ліжка була дірка, яку затикала подушкою...

Тільки 1911 року відважилася видати свою першу поетичну збірку "Китиця незабудок" під псевдонімом Ірма Остапівна. Всього 16 сторінок з коротенькою передмовою. Гроші від продажу книжки призначалися рідній школі.

Збірка наскрізь перейнята болем і смутком за долю рідного народу. Поетеса відчувала кривду і неправду, але не знала, як зарядити їм. Це відчуття найбільше зворушувало у збірці.

Вірші, сповнені туги і відчаю, були на той час характерні не тільки для О. Дучимінської. Вячеслав Будзиновський, відомий письменник і редактор журналу "Світ", з цієї нагоди навіть помістив оголошення, що подібні поезії в своєму журналі друкувати не буде. Годі сліз! Потрібно боротись. Для Ольги Дучимінської любов до народу і самопожертва заради його світлої будучини не були пустою деклараторською фразою. Час підтвердив це.

Заохочувана Кобринською, для якої стала виконавцем її останньої волі, та Ольгою Кобилянською, О. Дучимінська стає одною з активних діячок жіночого руху в Галичині. Вона збирає пожертви на розвиток рідної школи, і саме завдяки цим зібраним пожертвам школа могла існувати.

Особливу повагу здобула О. Дучимінська серед жінок за організацію жіночих гуртків по селах та містечках. Тут вона вчила жінок читати і писати, ощадливо вести домашнє господарство, прищелювала любов до книжки, навчала основ гігієни і права. Писала листи до чоловіків, що були в армії або в тюрмі і очікували з дому вістки. Організовувала дитячі заклади типу сучасних садків та ясел для жінок на час польових робіт. Між цим усім збирала по селах пісні, легенди, приказки. Вивчала культуру народу,його побут, обряди та звичаї. Збиралась видати книжку про народні страви. Працювала самопожертовно, не знаючи спочинку. Не вернувся з війни чоловік. Залишилась з дочкою сама. І знову робота, робота, робота.

МАРІЯ ЮРКІВ

МИЛА ІМПРЕЗА З НАГОДИ 15-ЛІТТЯ САДОЧКУ

ВІННІПЕҐ, МАНІТОБА

Заходами Союзу Українок Канади, Відділу ім. Лесі Українки у Вінніпезі, в неділю, 6-го листопада, 1988 року, в катедральній залі Пресв. Тройці, урочисто відзначено 15-ту річницю з дня заснування "САДОЧКУ ДЛЯ МАЛЯТ".

Заля була дуже гарно удекорована: пляномірно розставлені столи з гарними квітами на кожному з них та різним смачним печивом. А на середні — готові до вжитку чекали прегарні срібні чайники й добірні горнятка до них а ряд інших оздоб, приємних для людського ока. Але, найбільше видним був жвавий, рух бувших "малят" та більших діточок в національних строях: вишиваних блюзочках та сорочках — немов ті живі квіти, які своїм веселим гамором творили в душі українського батька й мами незабутню симфонію цього святочного дня. За декорацію відповідала пані Баляс-Ганкевич.

Не бракувало й гостей бо не тільки заля, але й балькон був заповнений ними також. Між присутніми були високопоставлені урядовці: адв. М. Міненко — заступник спікера Манітобської провінційної леґіслятури та мґр. Лев Курдидик — консультант у справах українського навчання при міністерстві освіти, який офіційно й відкрив імпрезу.

Пані Анастасія Міщук — голова відділу, ім. Л. Українки запросила о. протопресв. С. Кіцюка перевести молитву, а тоді вона поінформувала присутніх, що: "Цей відділ завжди підтримував і розвиток української культури й мови та уважає цю ділянку за дорогоцінну спадщину нашого народу. В цих наших аспіраціях, початки були дуже тяжкі, хоч і програма навчання була тоді лише один раз на тиждень.

Приблизно 16 років тому, трьох сміливих наших членкинь, задумали створити щоденний Дитячий Садочок при цій нашій громаді. А цими панями були: Орися Буґера, Марія Марущак і Ярослава Русин. Управа катедральної громади прихильно поставилась до справи садочку та, діставши урядовий дозвіл, добудували приміщення для нього. Пізніше цей концепт був принятий Українськими Жіночими Організаціями по цілий Канаді. Незадовго був оформлений місцевий Комітет, до якого ввійшли: О. Буґера — голова, Я. Русин — заступниця, М. Марущак — секретарка; члени, пані: добр. М. Симчич, М. Евашко, П. Ґорун, М. Ковальчук і Марія Юрків.

Добродійка Вікторія Симчич допомагала у плянуванні програми, а Марґарета Кінащук стала першою вихователькою Садочку для малят. Офіційне відкриття відбулось 21 жовтня 1973 року, на якому Богдан Ганущак — тодішній міністер освіти, офіційно відкрив, перетявши стрічку до входу.

Успішність садочку, на протязі вже пройденої 15-річної праці, треба завдячувати також у великій мірі паням-учителькам, а саме: Марґареті Кінащук, Орисі Буґері, Марійці Шкварек, Марії Юрків, Петрусі Пирі, Марії Марущак".

Розвагову частину виповнили "абсольвенти" Садочку для малят, під керівництвом пані М. Марущак і акомпаніямент пані Галі Баляс на піяно. Вони відспівали 4 пісеньки (на пам'ять!), а саме: "Гей до школи", "Осінь", "Тик... Тик.. час до школи" та "О, Вкраїно!". Беручи до уваги вік цих діточок, можна лише дивуватись, що вони гарно й голосно співали та ще й з такою докладною вимовою слів. Прислухуючись до них, радіо серце й душа, як за дітей, так і за їх батьків, і за тих, хто їх навчав. У своєму слові, господиня дня — пані Міщук, слушно завважила, що "не може бути кращої реклями для Садочку, як ця їхня пісня"...

Юнак Т. Манастирський, бувше "маля" ще з 1-го року навчання, двомовно, гарно й вміло представив доповідача — м-ґра Л. Курдидика, який в свою чергу ефективно підкреслив зав-

☞

НАРОДИЛАСЬ Ольга Дучимінська 8 червня 1883 року в м. Миколаєві Бібрського району на Львівщині, в сім'ї вчителя Василя Решетковича. Гімназію закінчила в Станіславі, а в 1902-му закінчила Інститут дівчат в Перемишлі і з того часу працювала народною вчителькою. Тільки в 1930 році перейшла на журналістську роботу в "Жіночу долю". Разом з В. Лебедєвою та Н. Кобринською для жінок видавала "Жіночу бібліотеку", для якої робила переклади з інших мов — чеської, російської. Її твори друкуються поруч з творами тих, хто став окрасою української літератури.

Роман Горак

ПОВЕРНЕННЯ ВЕДЕЛЯ

ВПЕРШЕ ПРОЗВУЧАЛИ ХОРОВІ КОНЦЕРТИ КОМПОЗИТОРА

У Республіканському будинку органної і камерної музики у виконанні Київського камерного хору імені Б. Лятошинського вперше прозвучав цикл із 15 хорових концертів Артемія Веделя. Глибинно народний композитор, скрипаль-віртуоз, тенор дивовижної краси, блискучий диригент — усе те поєднував в одній особі.

Він народився у Києві, в родині міщан Ведельських 220 років тому. Здобув гуманітарну й музичну освіту в Київській академії. Ще будучи "спудеєм" її, керував великим академічним хором (до 300 осіб), котрим пишався весь Київ, а знавці називали "перлиною серед хорів". Водночас Ведель був скрипалем-солістом у симфонічному оркестрі академії. В кінці 80-х років XVIII століття московський генерал-губернатор, прочувши про талант Веделя, викликав його до Москви для організації там капели, котру й очолив Артемій Лук'янович. Потім нову Київ, Харків. І знову Київ.

1799 року Веделя за наказом царя Павла І арештовують і кидають до божевільні. Мотиви досі невідомі.

Самобутня творчість Веделя, що далеко вийшла за межі культової музики, найбільшою мірою (в порівнянні з будь-яким вітчизняним композитором того часу) ввібрала народну пісенність, з вражаючою емоційною силою розкрила світові зболену душу уярмленого народу, ліричну і трагічну, але живу, прекрасну у своїй людяності, бунтівничій поривності і надії, — робить поясненим цей арешт. Тим більше коли додати, що церковники вважали музику Веделя надто "театральною", не відповідною вимогам церкви, а царем наказано, щоб "не давали йому ні пера, ні чорнила".

Майже десять років ізоляції від суспільства, "замок" на творчість зробили свою справу. 26 червня 1808 року Веделя не стало. Його поховали на Щекавицькому кладовищі, могила невдовзі загубилася...

Київський камерний хор імені Б. Лятошинського до творчості Веделя звертався з часу свого заснування.

І ось мистецтвознавець Микола Боровик знайшов у Харківській бібліотеці імені Короленка збірку з 15 хорових концертів Веделя, видану у Петрограді 1917 року. До цього Веделя ніколи не публікували. І, звичайно, аж понині ніколи не виконували цілим циклом за два вечори. Цю роботу здійснив Київський камерний. Говорить його керівник заслужений діяч мистецтв республіки, лауреат Державної премії УРСР імені Т. Г. Шевченка Віктор Іконник:

— Могутній талант Веделя виріс цілковито на національному грунті, відобразив у музиці гуманістичні тенденції епохи.

Цей рік (1987) у нас — веделівський. Окремі вечори його музики ми показали у Києві (не раз!), в Одесі, Миколаєві, у нововідкритому органному залі в Архангельському, покажемо у Казахстані. На пропозицію фірм "Мелодія" ми записуємо на платівки цикл "Старовинна музика у старовинних залах Києва).

До сказаного Віктором Михайловичем додам: в успіху концертів чимала заслуга і співаків заслужених артистів УРСР В. Тутченка, М. Турянина, солістів Л. Лопушко, Л. Шеховцової, В. Селезньової, А. Ходорова та інших.

Н. Кошара

дання батьків супроти виховання нашої української дитини в діяспорі.

Надія Байда, також учениця ще з 1-го року навчання, подякувала гарненько доповідачеві.

Дуже урочисто виглядала сценка, коли 15-ро дітей, від одного року до 15-ти віком, розрізали символічного торта. Кожна дитина представляла один рік благородної праці й подяку за неї батькам — за добру волю, учителям — за витривалість, а Відділові ім. Лесі Українки й Катедральній Громаді Пресв. Тройці — за творчу й віддану працю для нашого кращого майбутнього!

На закінчення, Іліна Богонос, членкиня Комітету Зустрічі — подала імена і прізвища дітей, які заопікувались гостям, доносячи на їхні столи чай, фруктовий сік та частуючи різним смачним печивом. Навіть в цій ділянці діти й молодь, або — як вже було згадано — бувші малята Садочку, дуже гарно вив'язались.

І, дай Боже, всім учасникам цього гарно проведеного дня, дочекатись наступної 20-ої річниці в доброму здоров'ї та ще з кращими успіхами!

"ЗА ВІРУ ХРИСТОВУ!" — ГАСЛО УКРАЇНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ У 1988 РОЦІ

Про Тебе снує думи навіть душегуб лукавий
Про Тебе, добрий Боже, мріє кожне людське серце.
Богдан Ігор Антонич

Однієї суботи учні прочитали на таблиці гарно написаний на картоні напис:

"ВІРИ ХРИСТОВОЇ, ПРАГНЕННЯ ЧЕСНОТ НЕ ВБИЛИ НІ КОЧОВИКИ, НІ НЕ ЗАГАРБАЛИ СУСІДИ, НІ НЕВОЛЯ!"

Прочитавши напис учні споглядали на себе й поводилися тихо й привітавши вчительку, помолилися. Увага всіх була звернена на напис а не на вчительку.

— Хто з вас може сказати, чому я приготовила цей напис на лекцію?

— Пані Козуб, чи слово "чеснот" має зв'язок з вірою Христовою? Якщо так (бо я не дуже знаю, що воно значить), то це має щось спільне з Ювілеєм Тисячоліття Християнства, — відізвалася Мотря.

— А хто пояснить ціле це речення? — звернулася з новим запитом вчителька.

— О, я тепер знаю! — швидко відізвалася знову Мотря. — Це речення пояснює, каже нам, щоб ми були чесними, добрими християнами. За це й наші предки боролися завжди — князі, дружинники, потім козаки, січові стрільці, військо УПА та теперішні дисиденти.

— О, такі! Ти зрозуміла й правильно пояснила напис на плакаті, — похвалила Мотрю вчителька. — А чи хтось з учнів може подати приклад того як в тих далеких княжих, козацьких часах боронили українці віру Христову?

Учні переглянулись, якийсь час була мовчанка, але по хвилині вчителька запитала: — А хто з князів, крім Володимира, дуже причинився до поглиблення християнства?

— Його сини — Борис і Гліб, він їх дуже любив. Вони згинули за христові ідеали, не піднесли зброї у своїй обороні проти свого брата! Я це чула як тато розповідав у церкві на проповіді, — відізвалася Таня.

— А Володимир Мономах у своєму "Поученні дітям" також про це навчає своїх дітей як бути добрим християнином. Нам учителька історії про це розповідала, — озвався Ігор. — Вчителька дала нам завдання, щоб ми пояснили це повчання. Бо щоб віра була сильною, треба молитися, жити так як Христова Євангелія навчає. Хто слухає у церкві уважно читання Євангелії і проповідей отців, той це розуміє, що в "Поученні Мономаха дітям" сказано.

— О, як радісно це слухати! — втішилася вчителька. — А чи знаєте також і те, чому наші предки русичі так спокійно без спротиву прийняли християнську віру? В інших народів так не було... Чи знаєте якісь арґументи на це твердження?

— Я знаю! — підніс руку Марко. — Наші володарі збудували багато церков. Ми вчилися з історії, що в самому Києві було їх, мабуть, аж 4000, бо кожний боярин хотів мати домашню церковцю.

— Князі дбали про школи, манастирі, монахи писали книжки, малярі працювали над іконами. Я знаю, бо писала домашнє завдання про першого визначного іконописця Аліпія, — поспішила подати своє знання Соня.

— У наших манастирях кипіла праця! — продовжувала за Сонею Ліда. Вони, монахи, дбали про поглиблення християнства серед народу. Для цього скликали людей на спільні обіди, щоб при тій нагоді пояснювати Євангелію, — додала Мотря.

— А козаки таки просто казали за що вони йдуть на війну "За Віру Христову!" — із запалом додав Юрко. — Козаки боронили християнство перед татарами й турками, які нищили Україну, обертали наші церкви у свої мечети. Вони казали "За віру православну!", коли поляки забирали наші церкви й робили з них костели. Але коли турки стали грізними для християнської Европи, тоді хто боронив її? Козаки розбили їх під Віднем — столицею Австрії. Тато каже, що славу за це забрав польський король Собєский. Ну, бо він король!

Учні порадували вчительку й вона закінчила лекцію таким закличним словом:

— Ми пригадали духове багатство, скарби культури, чесноти, що їх принесло народам християнство. А комуністи намагалися знищити релігію, називають її отрутою для людини. Є

атеїсти тепер і в інших країнах, безвірків намножилося багато. Тому й треба боронити віру Христову. Світ з газети і телевізії через радіопередачі довідується, що Ґорбачов намагається увести свободу релігії в Радянському Союзі т. зв. "ґласністю" (свободою вислови) і "перестройкою" (перебудовою) повернути життя до нормального стану. У червні цього року з'їхалося багато представників різних церков, громадських організацій, щоб святкувати 1000-ліття Християнства у СРСР. Вони відбулися в Загорську біля Москви, потім у Києві, Володимирі й Ленінграді. Чому в Москві, коли вона стала християнською щойно двісті років після ХРЕЩЕННЯ Руси-України? питають і росіяни, які знають добре історію та які мають почуття справедливости.

Тому й нагадує нам це гасло про те, щоб ми плекали у своїх серцях віру в Бога, допомагали безвіркам зрозуміти потребу релігії для свого щасливого життя. Не даром поет Богдан Ігор Антонич (помер на 28 році життя в 1938 році у Львові!) знав, що навіть душегуб "снує думки" про Бога, бо людина не може жити в душевному спокою без віри в Бога. А комуністи пробували знищити релігію, щоб володіти світом, обіцювали людям мир, добробут — рай на землі! Та,як знаємо, вони довели життя людей у своєму СРСР до катастрофи. І тепер пробують перебудувати його на нормальний стан, як у цілому світі. Тепер, коли святкуємо 1000-ліття удержавлення християнства, і безбожники зрозуміли, яким духовим багатством є для народів християнська культура. Через те й більшовики намагаються сказати світові, що і Росія тому 1000 років прийняла християнство.

Тому то нам ці проблеми треба знати, правильно оцінювати. Вам, що маєте нагоду співжити з іншонаціональними товаришами у школі, це знання дуже потрібне. Заглядайте до українських газет, розмовляйте з батьками на ці теми, будьте свідомими вартости святкування Великого Ювілею. Хай воно збагатить ваші серця глибокими переживаннями, які допоможть вам боротися з усіма лихами, що їх так багато тепер у світі.

Уляна Пелех.

ПОДЯКА

В імені нашої засмученої родини складаю щиру подяку Союзові Українок Канади в Саскатуні, що про нас не забули в час нашого тяжкого горя по втраті нашого дорогого тата, діда і улюбленого мужа Ілію, що вислали квіти, теплі слова розради й співчуття.

Рівнож, на цім, місці складаю подяку бувшим головам Союзу Українок Канади за пожертви на "Промінь" в пам'ять мого дорогого мужа, Ви всі дорогі сестри, допомогли нам поділяти нашу невіджалувану втрату. Подяка паням; Д. Янді, Л. Івасюк, С. Василишин, А. Токарик, п. А. Шемелюк-Радомській Н. Боднар і А. Холод.

Провінційним управам Союзу Українок Канади дякую щиро за Ваші теплі слова співчуття, які я отримала листовно від голови п. О. Дзюбенко — Ванкувер і голови п. Л. Зубріцької — Альберта, дякую і п. Г. Сенишин з Монтреалю. Дякую п. Л. Шуляхевич, голові КУК, Провінції Альберти, за слова співчуття і розради посадникові міста Едмонтону Лаврентію Дікурові, що

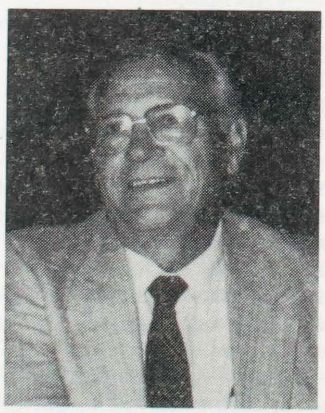

про нас не забув і склав співчуття в імені міста Едмонтону.

За ваші добрі діла, за молитви, за щире співчуття нехай Господь і про Вас не забуває та дарує Вам добре здоров'я і многі літа.

У відповідь і в пам'ять пок. Ілії засилаю 100.00 на "Промінь".

Засмучена дружина
Анна Звоздецька

ЗВІТ ОКРУЖНОГО З'ЇЗДУ СОЮЗУ УКРАЇНОК

ДАВФИН, МАН.

В неділю 26-го червня 1988 р. заходом Манітобської Провінційної Екзекутиви Союзу Українок Канади, відбувся Окружний З'їзд в Давфин, Манітоба.

Організованням З'їзду та програмою занялась окружна представниця Марія Білоус при допомозі членок відділу та управою Провінційної Екзекутиви С.У.К. на Манітобу.

Вранці відбулась Служба Божа, яку відправив настоятель прот. о. Є. ТРУФИН. Поважне число взяли участь в Богуслуженні. В часі Служби Божої на Ектенії заупокйних, делегатки тримали прапори С.У.К. а членкині світло. Ця частина надала урочистості та настрою до дальшої програми З'їзду. Всеч. о. Є. Труфин привітав делегатів, гостей та взагалі всіх присутніх і запросив на спільний обід до Української Православної Авдиторії. Господинею обіду була Анастасія Джаман. Їй допомагали членкині відділу. Стіна біля головного стола була гарно прибрана портретом Лесі Українки і вишиваними рушниками. Гасло З'їзду було "За нами, Сестри" виконане срібними буквами. Декорацією займалися членкині М. Ґорчинська, М. Андрейчук, М. Тузик, Р. Грицай і Білоус. Достойні гості заняли місця за головним столом. Церковнй хор під управою Галини Лазарук-Гендерсон відспівав "Отче Наш". Всеч. О. Є. Труфин поблагословив поживу. Після смачного обіду, окружна представниця Марія Білоус, офіційно відкрила З'їзд, вона тепло привітала голову і членок управи Провінційної Екзекутиви, делегаток та гостей, просила всіх до активної участи в дискусії і представила гостей за головним столом. Слідували привіти, що їх висловили, голова місцевого відділу Марія Тузик, голова церковної громади Володомир Росоловський, голова Української Православної Авдиторії Федір Ончуленко, від місцевого вдділу Т.У.С. Йосиф Ситник. Привіти делегаток: голова відділу ім. Лесі Українки при Катедрі Пресвятої Тройці у Віннипезі — Анастасія Міщук, голова відділу Княгині Ольги при Соборі Св. Покрови Анна Шевель, голова відділу ім. Княгині Ольги Олена Шепить — Транскона, Ман. добр. Оля Демчук від відділу Доньки України — Роблин, Ман. Анна Баклащук від відділу ім. Лесі Українки — Овкборн, ман.

Марія Тузик відчитала вірш Лесі Українки "Сльози

Зліва направо — Анна Баклащук — голова відд. в Овкбурн, Ґеня Матієшин — окруж. представниця, Марія Тузик — голова відд. в Давфині, Анаст. Міщук — голова відд. ім Л. Українки в Віннїпезі, Павліна Іґнаш — голова Пров. Екзек., Анна Шевель — голова відд. ім. Кн. Ольги — Віннїпеґ, Анастасія Ґродзік — делеґатка — Давфин, Галина Шепит — голова від ім. Л. Українки — Транскона.

перли" Гості з Вінніпеґу, пан Григорій Кукса, голова Провінційної Екзекутиви Товариства Українців Самостійників у Вінніпезі в своєму привіті дав важні зауваги про працю в організації та відношення до серйозних справ, які є дуже важливі для членів наших організацій та взагалі всіх українців. Пан Філикс Тесарський, голова фундації Союзу Українців Самостійників і представник Видавничої Спілки Тризуб, пояснив важливість фондів для С.У.С. і Українського Голосу. Закликав, щоби піддержувати нашу пресу, не задовжуватися з передплатою. Між іншим сказав, що відвідав кілька місцевостей в справі передплат Українського Голосу. Марія Білоус представила гостя пана Марка Міненка, посла Манітобської Леґіслятури (ліберальної партії). Пан Міненко є секретар управи централі К.У.К., дорадник Провінційної Екзек. СУМК, заст. голови Провін. Екзек. Т.У.С. і член контрольної комісії видавництва Тризуб. Пан Міненко висловив задоволення бути учасником З'їзду та побажання доброго успіху на будуче.

Слідував виступ церковного хору, який прекрасно відспівав "Наша віра свята православна" Слава во вишніх Богу. "А в лузі калина так ясно цвіте" член хору Василь Ганчарик віспівав пісню "Пироги" Рясними оплесками присутні нагородили хористів. Відтак слідувала доповідь голови Манітобської Провінційної Екзекутиви пані Павліни Іґнаш, її представила Марія Андрейчук. Пані Іґнаш привітала учасників З'їзду від провінційної управи Союзу Українок Доповідь пані Іґнаш була добре опрацьована, вона дала багато інформацій про організаційну працю, згадала про деякі зміни, на які нам треба звернути увагу, якщо ми хочемо, щоб наша організація зберігла кращий поступ на будуче. В часі дискусії було питання Марії Тузик чому журнал Промінь має такий дрібний друк. Пані Єлисавета Білич відповіла, що до журналу присилають дуже багато матеріялу і щоби все помістити на час то треба обмежитися до дрібнішого друку, просить щоби дальше передплачувати та фінансово піддержувати журнал Промінь. Пані Білич апелювала в справі збірки на організаційний і степендийний фонди.

Після збірки присутні мали приємність побачити частину п'єси — "За нами сестри (дія 3-тя) в якій брали участь аматори з Вінніпеґу. Дієві особи булислідучі пані: Марія Зайцев, Надія Шаварська, ВаляНовзворді, Анна Шавель, Павліна Іґнаш, Зеновія Крепякевич, і Соня Бейзик. Керівник п'єси Галина Коваль. П'єсу закінчено гимном Союзу УкраїнокКанади "За нами, сестри". Всеч. о. Є. Труфин в кінцевім слові дав признання за успішну програму З'їзду тависловив подяку всім учасникам, що так численноприбули на З'їзд. Відспівано "Ще не вмерла Україна".На закінченя, членкині місцевого відділу подалиперекуску.

Анна Швець і Марґарета Маюк
— секретарки

(Докінчення на стор. 19)

Зліва направо — добр. Е. Труфин, мит. прот. І. Труфин, Павліна Іґнаш, Марія Тузик, Анна Чайковська, і Анна Мазур.

JANICE KOSTASH

SPONSORED TO COURSE AT NATIONAL DEFENCE COLLEGE

Janice Kostash, Ottawa, was recently sponsored by her department to attend a 43-week course conducted by the National Defence College. At present, Janice is holding the position of Senior Analyst for International Matters, Space Policy Sector in the Ministry of State for Science and Technology. The present Minister is the Honourable Frank Oberle.

Not many women are sponsored for this course and it is possible that Janice is the first woman of Ukrainian origin to be so nominated.

The National Defence College was established in 1947 to study broad questions of national policy and international affairs. The College is located in Fort Frontenac at Kingston, Ontario. The locale has been a military centre since Count Frontenac, Governor of New France, personally chose the site in July 12, 1673.

The purpose of the NDC Course is to help the members for positions of high responsibility by enabling them to study those aspects of national and international affairs that determine or affect the security of Canada.

Course membership consists of 42 students. They are chosen from military ranks, senior RCMP officers, academics, business executives, representatives from the federal and provincial governments and diplomats from the USA, Britain, Australia and New Zealand.

To be sponsored to a course at the National Defence College is considered a great honour. This is the latest of the many achievements of Janice. Born in Edmonton to William and Mary Kostash, she attended the Ross Sheppard Composite High School from which she graduated in Grade 12 with the highest marks in the School.

During her high school years she was the school reporter for the Edmonton Journal and represented Ross Sheppard High at the United Nations in New York. She attended Ukrainian, Sunday School and Dancing Classes at the St. John's Cathedral Church and was counsellor at Bar-V-Nok Summer Camp. She was a member of CYMK and was crowned CYMK Queen during one of its organizational campaigns.

Janice graduated with distinction from the

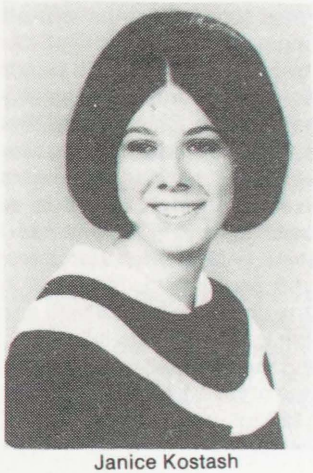

Janice Kostash

University of Alberta in Arts, majoring in Spanish, and received a Scholarship. She was the first Ukrainian woman to give the Valedictory Address at her Convocation. She received her Master of Arts in Latin American Studies from Tulane University, New Orleans, Louisiana, USA.

After working with World University Service of Canada (WUSC), an organization supporting development activities in third-world countries, Janice joined the Federal Government as program officer in the Canadian International Development Agency (CIDA).

CIDA was formed in 1968 under the Ministry of State for External Relations to administer most of the Canadian development program. Its goal is to help the peoples and countries of the Third World achieve economic betterment. It focuses its efforts on the poorest countries and pays special attention to three aspects of development; agriculture, including fisheries and forestry; energy and human resource development. Canadian professionals share their skills and knowledge in farming, engineering, medicine and education. By 1982, CIDA assistance to all these projects has risen to about one billion dollars.

With both WUSC and CIDA, Janice travelled in South America to evaluate and report on Canadian supported development activities, ranging from

THE MILLENNIUM OF THE BAPTISM OF UKRAINE 988—1988

A SHORT HISTORY

The most outstanding and important event in the history of Ukrainian people, — the Millennium of Christianization of their ancestral homeland is being celebrated throughout the world this year. —The founding people of Kievan-Rus' which is the ancient and historical name for old Ukraine, — felt Christianity's presence in Ukraine since Apostolic times. — The Primary Chronicle of Kievan-Rus' reflects that it was St. Andrew the Apostle, (the first called), who travelled with his followers along the Dnipro River, north of the Black Sea, and as he reached the site that was later named Kiev, the capital of Ukraine, — he planted a large cross on one of the hills and prophesied: "God will bless this place and many churches will be built here." Since then the nation grew and was inhabited by many Christians, and the year 988 was the outcome of a lengthy process of Christianization. — The Baptism of Ukraine in 988 into the Holy Orthodox Faith was the official acceptance of Christianity as a national religion.

Old Ukraine was called Kievan-Rus' in the early centuries, — and the city of Kiev, the capital of Ukraine was founded by the half-legendary prince Kyi and his brothers of the Polianian-Slavonic tribe. The oldest human traces on the territory of Old Ukraine date from the 2nd to the 4th centuries A.D., and excavations show that Kiev was already at that time a large settlement and an important trading locus. Old Greek chronicles state that the ancient culture of Scythia enlivened historical Ukraine culturally and politically and made Ukrainian, pre-history a prologue to the Kievan Empire. Also many examples of Greco-Scythian art have been found by excavators in Ukraine.

The first Ukrainians were called Routsi — a Finish term applied to the sea-farers or Vikings. Thus the name Rusychi, Rus' and Kievan-Rus' were used, — later the name Rus'-Ukraine, and Ukraintsi, — a term defining borderland and its inhabitants, —came to be used. The name Ukraina has been accepted by all modern historians. In the 10th century, the chronicler Nestor wrote about Ukraine that it is the land of harvest, and Kiev meant the God of Earth.

At this point I must emphatically underline that the old name Kievan-Rus' or Rus'-Ukraine, — had no connection with the Muscovites, later named Russians, who came from the north part of Mongolia and Scandinavia, — and who settled on the northern boundaries of Ukraine, — 300 years after Ukraine was baptized. The Muscovites were a mixture of various northern and Asiatic tribes, and later adopted the name Rus from Rus'-Ukraine, and changed the name Muscovy to Rossiia. This was done by Peter I in the 17th century. (p20, Ukraine A Synopsis U.of T.1963).

Historical records show that Christianity was spreading in some parts of Ukraine a few hundred years before the official baptism. — the churches of St. Iryna, St. Nicholas, and St. Elijah were already built on the territory of Rus'-Ukraine, — and that the first Christian reigning monarch in Kiev-Rus' was Queen, (Kniahynia) Olha. She was baptized by the Greek Patriarch in Constantinople, in 955.

Under the influence of Kniahynia Olha, her grandson Kniaz Volodymyr the Great, who was then ruler of the Kievan-Rus' Empire, accepted Christianity on behalf of his realm from Byzantium, Constantinople. Kniaz Volodymyr whose name is Vladimir in church Slavonic language, was later cannonized for his deeds by the Ukrainian Or-

---

small community fishing co-operatives to reading-and-writing programs in remote villages in the Andes Mountains of Peru.

Janice then went to Dakar, Senegal, Africa for a year and taught English to adult French-speaking students from West Africa, at the British-Senegalese Institute. After returning to Canada, she worked as Equal Opportunities for Women Co-ordinator in the federal Department of Communications, developing programs to ensure that women in the department had equality of choices and chances for their careers. She then moved back into the international scene, joining the department's International Relations branch where she worked on international communications policy. From Communications she moved to her present job in the Canadian Space Program.

Janice is married to John Hannigan who is an economics consultant in Ottawa where they both reside.

All members of the Ukrainian Women's Association of Canada wish Janice good health and many more successes in her chosen field.

Helen Raycheba, Convenor of International Affairs UWAC

thodox Church, as was also his grandmother Kniahynia Olha; — and as a tribute to their memory, many churches were named Saint Volodymyr and Saint Olha. King (Kniaz) Volodymyr was given the title "Equal to the Apostles."

Having married the Byzantine Emperor's daughter, Anna, and allied himself through conversion Kniaz Volodymyr set about converting his subjects to the new Christian religion. The official baptism of the Ukrainian nation took place along the banks of the Dnipro River, on August 14th, 988, (new calendar). This was a turning point in the development of the Ukrainian people and their Church. Christianity laid new foundations on which was established the Ukrainian Church, statehood and culture, — and gave rise to a wealth of spiritual treasures. By the year 1018, in Kiev alone, there were already some 400 churches. Literature, music, painting and architecture flourished in religious and cultural centres, — as the Monastery of the Caves, — and Kiev became the most important Christian and cultural centre in Eastern Europe. King Yaroslaw the Wise, son of St. Volodymyr the Great, dedicated most of his life erecting churches and monasteries, The most magnificent monument, St. Sophia Cathedral (1037), has been preserved to this day and is a living witness of the greatness and prosperity of old Ukraine.

Affiliated with the Cathedral was the first public library, where princes and clergy devoted themselves to scholarship, and some gained the widest renown as scholars and philosophers. This acquired knowledge became the foundation of original native thought and creative genius.

The influence of Christianity was greatly felt in the Civil Codes drawn up by King Yaroslaw the Wise, which are found in the historical letters "Ruska Pravda" (Ukrainian Truth"). At that time the death penalty was abolished in the entire kingdom, and replaced with monetary fines. Over the centuries, the Church became a spiritual haven, harboring its people during times of national strife and enslavement.

During the first period of Ukrainian Statehood, which lasted from the 9th to the 13th centuries, the Ukrainian nation developed close ties with the rest of Europe through trade, diplomatic agreements and dynastic marriages with the ruling houses of Austria, Hungary, Germany, England, France, Scandinavia and Poland. — I will mention only the Ukrainian dynastic connections with England. During his reign in 1066, King Yaroslaw the Wise, married a Swedish wife Ingegarde with whom he had three daughters. (By the way, the fresco paintings of these three daughters can be seen on the walls of the St. Sophia Cathedral in Kiev, even today). — One of the daughters, Anna Yaroslawna, married Henry, King of France. She was an educated princess, while he signed his name with a cross.

The King of Hungary, married the second daughter Anastasia. King Harold of Norway, married Elizabeth, the third daughter. — Gytha, — daughter of King Harold of England whose wife was Edith-Gytha of Waltham, — married our Kievan King Volodymyr 11 Monomakh in 1073. — Descendants of Gytha and Monomakh, married into the royal houses of Spain and Portugal and Denmark, —and through the marriages of British princes and princesses of these countries, — back came the blood of Harold Godwinson to our British Royal Family.

Commemorating the Battle of Hastings, our Queen Elizabeth 11 of England, announced through Debrett, which is the English equivalent of the Almanac of Gotha, — that she is not only descended from William the Conqueror, but also from King Harold, by reason of the marriage of his daughter Gytha to the Grand Kniaz of Kiev, Volodymyr 11 Monomakh.

Near the 'shrine' at Waltham, England, — in the window of the Historical Society's premises, by the Abbey itself, — the marriage of Gytha and Volodymyr Monomakh is proudly portrayed on the family tree they have so clearly and accurately delineated. (Ukr. Can. Review, Spring 1967). (It has been noted that Queen Elizabeth 11 is our distant cousin 34 times removed).

To continue our history: The wealth of the Ukrainian land in raw materials, minerals, rich black soil, — resulting in a wheat-growing capital of Europe, — natural beauty and proximity to the Eurasion Steppe; — all this richness rendered Rus' Ukraine vulnerable to the constant invasions of the Asiatic hordes and which eventually brought about the decline of Rus'-Ukraine. Heroic struggles against the Nomads, Mongol hordes, Tatars, Polovtsi, — weakened the armies of the Kievan Empire, and eventually the Tatars destroyed the Kievan dynasty and slaughtered its inhabitants.

The center of the Ukrainian Government shifted to Western Ukraine Volhynia, where descendants of the ruling house of the Kievan state, governed the principalities in Volhynia. Among the brave rulers were: Yaroslaw Osmomysl, his son Volodymyr, Roman of Halych and his son Danylo, King of Halych-Volhynia, who was succeeded by his son,

Lew. (The city of Lwiw was erected in his honor). The reign of kings terminated in 1340.

When larger tribes of Mongols expanded southward, into an already prosperous Slavic culture of Ukraine, — they did not create, but merely took over a state structure which had originally been part of an empire ruled from Kiev. — In 1482, the Crimean Khan, an ally of the Muscovite Prince Ivan 111, plundered Kiev and sent the golden chalice and discos from the noble memorial St. Sophia Cathedral, to Moscow. The Muscovite state, (later called Russia), became increasingly more powerful, and many elements of the Kievan civilization was taken to fit into the life of the Suzdalian-Muscovite people.

The unique geographical situation of Ukraine, which borders on the Black Sea, and is the second largest country in Europe, with a population of 50 million, and bordered by Romania, Hungary, Czechoslovakia, Poland and Russia, was continually defending herself from persistent bordering conquerors.

During the traumatic upheavals, — there was a growing split between the Eastern Church in Constantinople and the Western Church in Rome. Certain theological differences appeared between the two churches through the centuries. Today, Orthodoxy and Catholicism are the main religions of Ukraine.

The Ukrainian Orthodox Church has played an enormous role in the life of its people. In the 16 and 17 centuries it was the leading Church of Eastern Orthodoxy, especially in the realm of learning, and in the publications of theological and liturgical literature.

After many uprisings against foreign domination, — the native population of Eastern and Western Ukraine, fell under the enemy rule of Poland and then Russia, and the native population was reduced to serfdom, which lasted for over 200 years.

To defend Ukraine, a Kozak State emerged, forming a fortress in the midst of the Dnipro River. The fortified island called "Zaporozhs'ka Sich", became a strong support for the Orthodox Church and refugees. The 'Zaporozhska Sich' had many famous rulers called Hetmans. Some of the most victorious were Bohdan Chmelnitsky and Ivan Mazeppa. This Kozak State protected Ukraine for over 150 years, once more experiencing the taste of glory.

During that time, the Kiev Mohyla Academy was founded by Metropolitan Petro Mohyla in 1632, and was the first modern institution of higher learning in the Orthodox Slavic world. For over a century, the academy shaped intellectual life in Ukraine and made Kiev the cultural and scholarly center of Orthodoxy, and its influence radiated into the Balkans and the Middle East. Once Ukraine came under the control of Moscovy, the academy strongly influenced cultural developments in the Russian empire.

Eventually, the Russian Czar, aware of the growing power of the Ukrainian Hetman State, planned a deliberate deception during the signing of the Pereiaslav 1654 Treaty, and as a result Eastern Ukraine was finally absorbed into the scheming and expanding Russian Empire. The Kozak State was then destroyed by the cunning and merciless Russian Catherine 11.

Since the subjugation of the Ukrainian Orthodox Church under the Patriarch of Moscow, it has suffered extreme cruelty, and was ritually and nationally persecuted and denationalized. The seat of the Orthodox Church was transfered from Kiev to Moscow to serve the interests of Moscow Czars. Even the name Ukraine was changed to "Little Russia", and the Ukrainian language was forbidden in education, publications and in Church.

At this time, upon the Ukrainian horizon, appeared brave new individuals, who started a revival of national consciousness. These prominent personages were the bards, that stirred the suppressed people, giving them a new hope. Among them were writers and poets as Kotliarevsky, Shevchenko, Lesia Ukrainka, Ivan Franko, and others.

The outbreak of the Russian Revolution in 1917, created an opportunity for the Ukrainian people to form a new movement and emergence of an independent Ukrainian National Republic, and to restore an official Autocephalous Orthodox Church of Ukraine. This proclamation was recognized by 8 foreign countries, including France, England, U.S.A. and Germany.

In 1921, Bolshevik Communist Russia, conquered and occupied the independent Ukrainian National Republic, and life of the Church and its people was again suppressed. Thousands were murdered or persecuted. Countless numbers of bishops, priests and intellectuals were exiled to Siberia. Hundreds of churches were destroyed, and some were converted into warehouses, museums or theatres.

After several years of bitter struggle, Ukrainian independence ceased to exist. Catholic and Orthodox Churches were forcibly absorbed into Russian domination. The territory of Ukraine was

divided between Russia, Poland, Romania and Czechoslovakia.

During World War II, an underground movement flourished, and a provisional government was formed in Western Ukraine in its capital Lwiw, which was consequently overpowered. But the resistance movement of the underground, and the uneven struggle for freedom and independence goes on!

Ukrainians have survived many tragedies, invasions and occupations in the past, including the forced artificial famine of the 1930's, that starved over 7 million people. — the tragic Chornobyl nuclear disaster, which due to carelessness and neglect, caused hundreds to be left homeless, —and countless numbers suffered from radiation fallout. Yet they live in hope to survive the occupation and exploitation from the Soviet Regime. We pray that this Millennium Year will strengthen their spirit and faith and will bring their dream of a free Ukraine closer. The tragic aspect is that Ukrainians are not free to celebrate and pray in their own church, in their own language, on their own land. Ironically, Russia claims that this is a Russian Millennium, and main celebrations are in Moscow this year, — not in Kiev.

Towards the end of the 19th century, the situation of siege and enslavement had reached the limits of human endurance, and many Ukrainians emigrated to other lands, where they established and built Ukrainian Orthodox and Catholic Churches and Institutes.

The Canadian-Ukrainian pioneer settlers are proud of their contribution to Canada and to be partners in building a new Canadian nation.

In a free world, we must voice our protest and stand in defence of the Ukrainian Church and her people, against Russian domination and her propaganda of spreading false information concerning the ancient documented history of Kievan-Rus'-Ukraine; and we must All be aware of the Soviet's grand deception and their ultimate goal of communist world control.

Celebrations of Ukraine's Christianity are taking place in various forms and countries of the world. In Canada, inauguration of this Millennium took place at the Peace Tower Rotunda of Parliament Hill in Ottawa. After the signing of a Declaration and a press conference, attended by several dignitaries, — the celebration concluded with the ceremonial release of 100 blue and yellow balloons, colors of the free Ukrainian flag.

Exhibits, gala concerts, symposiums, ecumenical services of thanks, the building of a Cultural Centre, special programs, the erecting of monuments to St. Volodymyr and St. Olha, banquets, festivals, church celebrations, mass gatherings, are but a few of the plans for this year to hail Ukraine's Christianity.

We are happy to invite all our Canadian friends to celebrate with us and we are especially delighted and thank our friends from the Toronto and Area Council of Women for sharing our Ukrainian Millennium celebrations with us today.

(Delivered at the Toronto and Area Council of Women, June 14th, 1988).

Halyna Melnyk-Marko.

З'ЇЗД У ДАВФИНІ З СТОР. 14

ВИКАЗ ПОЖЕРТВ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ФОНД НА ОКРУЖНІМ З'ІЗДІ В ДАВФИНІ

По $50.00 — Відділ ім. Лесі Українки, Транскона; Відділ Доньки України, Роблин, Ман.

По $35.00 — відділ ім. Лесі Українки — Давфин.

По $25.00 — Юстина Симчич Давфин, добр. Оля Демчук, Роблин.

По $20.00 — о. і добр. Труфини — Давфин, Павліна Іґнаш, Вінніпеґ, Відділ Кн. Ольги, при Соборі Св. Покрови, Вінніпеґ, Відділ ім. Лесі Українки, Овкбирн. По $15.00 — Зоня Креп'якевич — Вінніпеґ.

По $10.00 — Марія Тузик, Марія Білоус, Анна Мазур, Анна Біґун, Анна Швець, Катерина Самець — всі з Давфину. Марія Швоківська, Роблін, Надя Шаварська, Вінніпеґ, Соня Бейзик, Вінніпеґ, Оля Сарамаґа, Давфин, Христина Присяжнюк, Давфин, Настуня Міщук, Вінніпеґ, Галина Коваль, Вінніпеґ, Ґеня Гаврилюк, Давфин, Михайліна Козар, Етелберт, Марія Ґорчинська — Давфин, Анна Юрій, Давфин, Анна Баклащук, Овкбирн, Анна Ситник, Давфин, Марія Кульбаба, Давфин, Оля Кізь, Давфин.

По $5.00 — Анна Чайковська, Анна Ґашина, Розалія Грицай, Надія Кофлик, Анна Мимко — всі з Давфину, Є. Білич, Вінніпеґ, Анна Піх, Марія Андрейчук, Анеля Гусак, Емілія Гончарик — всі з Давфину, $2.00 — Емілія Смельська — Давфин.

НАШИМ ДІТЯМ

ЯРОСЛАВ ВІЛЬШЕНКО

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ ЇДЕ

В небі метушня і рух,
Ангелята працю мають,
Білий тріпають кожух
Для Святого Миколая.

Інші лагодять санки,
Навантажують дари,
Запрягають два шпаки,
Розсувають сиві хмари.

Сів у сани Миколай
В митрі й теплих
рукавицях.
— Гей ангеле, поганяй,
Щоб на землю не
спізнитись!

Сріблом сяє з неба путь,
Мигають зірки, мов іскри,
Коні хмарами женуть,
Та ще скорше рине
думка —

— вістка чемним діточкам,
Що ждуть Гостя
нетерпляче:
"Діти, радість лине вам!
Хто ж нечемний був, хай
плаче!"

———————

ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ

ЛЕДАЧА ПОДУШКА

Маленькій Яринці треба рано-рано вставати, щоб до школи йти, а не хочеться, ой як не хочеться!

Ввечері питає Яринка у дідуся:

— Дісусю, чому вранці вставати не хочеться? Навчіть мене, дідусю, спати так, щоб хотілося вставати і йти до школи.

— Це подушка в тебе ледача, — відповів дідусь.

— А що ж їй зробити, щоб не була ледачою?

— Знаю я таємницю, — пошепки сказав дідусь. — Ото саме тоді, як вставати не хочеться, візьми подушку, винеси на свіже повітря, добре вибий її кулачками — вона й не буде ледачою.

— Справді? — зраділа Яринка. — Я так і зроблю завтра.

Ще дуже рано, а треба збиратись до школи. Не хочеться вставати Яринці, але треба ж нарешті подушку провчити, лінощі з неї вибити!

Схопилась Яринка швиденько, одяглася, взяла подушку, винесла на подвір'я, поклала на лавку — та кулачками її, кулачками.

Повернулася до хати, поклала подушку на ліжко — та й умиватися.

А дідусь у вуса посміхається.

———————

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ

Падай, падай, сніженьку
Вистели доріженьку
Через ліс, через гай,
Щоб Святий Миколай
На землі не зблудив
Серед Темних лісів.
А назустріч йому,
Позабувши зиму,

Їжачки вийдуть з нір,
Прийдуть олені з гір,
Вийде навіть ведмідь,
Що так солодко спить...

Падай, падай, упадай,
Сріблом землю вкривай...

Ніна Калюжна

ЗАМІСТЬ ПРИПИСІВ НА СВЯТ-ВЕЧІР

Кожний культурний нарід має свої святкові звичаї і шанує їх. Про наші різдвяні звичаї багато гарного пишуть англомовні часописи, бо знають їх культурну вартість. Найкраще описані різдвяні традиції є в "Traditional Ukrainian Cookery" S. Saveli Stechishin.

Тимбільше нам треба зберігати їх і передавати їх такими, як ми навчилися від наших мамів.

Найголовнішим у нас є Святий Вечір — свята вечеря, яка складається з 12 страв і виконується при тім відповідні ритуали, витворені нашими предками впродовж століть.

Ось такі, приблизно, страви повинні бути на святочному столі у Святий Вечір.

Кутя-варена, пшениця з медом і маком
Борщ з грибами і вушками
Студенець з риби
Гриби варені
Вареники — з капустою, бараболею, сливками або маком
Фасоля
Біб
Голубці з гречаних круп або рижу
Смажена, або печена риба
Пампушки
Печені пироги
Узвар — варені сушені овочі.
Подаємо кілька приписів на Святу Вечерю.

КУТЯ (НА ШІСТЬ ОСІБ)

В крамницях всюди тепер продається готова пшениця на кутю.

Один фунт пшениці виполоскати добре, щоб вода була чиста, заляти зимною водою і варити.

Коли закіпає, зібрати шуму і додати дрібку соли. Мішати час від часу, коли вариться і доливати кип'ячою водою, коли викіпає. Коли починає розкіпати, накрити і поставити в мірно огріту піч на пів години.

Змелений на машинці мак розвести медом і додати до куті як кому смакує. Можна додати також дрібно січених горіхів.

———————

РИБА ПЕЧЕНА — НАЧИНЕНА

Справити малого свіжого щупака. Посолити, нехай постоїть 1 годину. Шкірку обрубати легенько навкруг голови. Уважно зняти — подібно, як зайця — маленьким ножиком, лише щоб не подерти шкіри. При хвості відрубати й поставити в воду. Голову відтяти. Відділити м'ясо від костей.

Начинка: М'ясо посікти на дрібно, додати одну посічену цибулю, половину горнятка стертого хліба, соли й перцю, одну столову ложку оливи і ложку муки. Все добре замішати. Начиняти шкірку й зашити з обох кінців. Всунути в повільну піч, і нехай печеться пів години.

Горячого щупака видавати на стіл.

65-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ П-ВА ПЕТРА І КАТЕРИНИ ФІДИКІВ

Дня 29-го липня 1988 р. сповнилось 65-ліття подружнього життя п-ва Петра і Катерини Фідиків. З тієї нагоди члени громади Всіх Святих та їхня родина у Мелфорт, Саск. вшанувала їх ювілейним чайним прийняттям "Come anago tea." При столі з ювілятами займали місце п-во Котики.

Багато гостей вітали ювілят з днем подружжя і складали побажання на дальше щасливе подружнє життя.

Пан Петро Фідик народився в Україні. Малим хлопцем приїхав з батьками до Ленґдон С.Ш.А. По кількох роках переїхала родина Фідиків до Канади до Сильвер Парк в Саскачевані. Пан Фідик працював при різних роботах в Саскатуні, Саск. 29 липня 1923 року Петро Фідик одружився з Катериною Луцюк з околиці Ленін коло Вакав, Саск. 1924 р. П-во Фідики почали піонерське життя на гомстеді в Сильвер Парк, Саск. Петро Фідик будував будинки, був ковалем і займався фармерським господарством.

П-во Фідики тяжко працювали на гомстеді а також і в громадськім житті. Від 1955 року вони стали піонерами в церковній громаді Всіх Святих в Мелфорті. Пані Фідик служив касиром громади, предсідником та писарем церковної православної громади. Пані Фідик служила касиркою 22 роки, 5 років головою і надалі зістала почесною головою відділу Союзу Українок ім. Лесі Українки у Мелфорті. Вона також працює як жіноча помічниця в Паркленд шпиталі (в Парк Ленд Лейдіс Екзилері).

В 1964 р. п-во Фідики переїхали до міста Мелфорту на сталий побут заслуженого відпочинку. П-во Фідики благословені дочкою і сином, трьома внуками і одним правнуком.

П-во Фідики склали $100.00 на місцеву Церкву $100.00, на жін. т-во ім. Л. Українки. На многії літа ювілятам.

Відділ ім. Лесі Українки в Мелфорт складає $35.00 на журнал "Промінь".

ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

КЕМЛУПС, Б.К.

Впродовж 1987 року відділ відбув 6 місячних зборів і одно засідання заряду. Ще в грудні 1986 р. відділ дав допомоу самотній матері з трьома дітьми. В січні 1987 р. ми приготовили на Йорданський вечір Святу Вечерю в Православному Центрі, на яку прибули члени з родинами. В програму вечора входили коляди — співали всі. Це був дуже гарний традиційний український громадський Святий Вечір.

В лютому і березні, крім наших щоденних "кейтерінгс" (приготування страв на замовлення) відбулися сходини молоді. Сумківці при допомозі о. П. Блажука проводили читання творів Лесі Українки і Т. Шевченка.

Місяць квітень був заповнений різними проєктами. Членки займалися великодними печивами — сотки пасок, бабок та інших різних печив приготовляли на випродаж.З випродажу печив, чаю, писанок, кераміки і розігравки ми мали прибуток $2.615.54.

Місяць травень у нас для сумківців, які з великим ентузіязмом влаштували свій "джемборі" — З'їзд. Членки допомагали їм з поживою, доглядали їх та навіть поїхали з ними прогульковим кораблем, одним з найбільших туристичних атракцій.

В червні до нас загостили урядниці Провінційної Екзекутиви Союзу Українок на Бр. Колюмбію — пані Олена Дзюбенко, голова і пані Марія Вакалюк, голова Музейної фундації Українського Музею Канади в Саскатуні. Вони подали нам обширний звіт з діяльности вище згаданих установ.

В червні громада також святкувала своє 25-ліття. Відбулася Архиєрейська Служба Божа — відправляв Владика Івана в суслуженні прот. Гр. Василіва і нашого пароха, прот. П. Блажука. Врочисто співав хор з допомогою хорів з Келовна під управою пані Новосад і Вернон під управою П. Малиша. Видано з тієї нагоди брошурою історію громади, яку опрацювали Єлисавета Лейн і Я. Ворох при допомозі пароха прот. П. Блажука. Після святочного багатого обіду відбулася коротка концертова програма, яку збагатили — жіночий хор з Келовна і танцювальний ансамбль "Луна" з Ванкуверу під управою Д. Лейна, сина пані Лейн. Ці виступи були великою атракцією програми.

В липні ми мали виставку на Фолквест День. Того року ми вислали Елсі Святчевич до Бенф, Файн Артс школи на курс тканння. На одних наших зборах вона зробила виставку зі своїх праць — тканин.

В жовтні ми вислали двох делеґаток до Оканоґан, семінар. Одна з наших членок брала участь у святкуваннях тисячоліття в Саскатуні. Останні два місяці — листопад і грудень ми були заняті замовленнями на "кейтерінґс". Касирка приготовила свій звіт і доручила кожній членці.

Зліва направо — Єлисавета Лайн, Дора Ірийчук і Кей Садова

Управа Відділу на 1987-88 — Єлисавита Лейн — голова, Мальвіна Федора — заст. голови Ліна Брунер — секретарка, Кей Садова — касирка. Рефер. гостинности — Кей Павлишин, архівістка — Елсі Світчевіч.

Єлисавета Лейн, голова.

У п'яту річницю смерти мого дорогого мужа **Йосифа Шміґельського,** який відійшов у вічність 15 листопада 1983 року, складаю у його пам'ять $25.00 на журнал "Промінь".

Дружина Катерина Шміґельська
Торонто, Онт.

———————

У світлу і незабутню пам'ять дорогих батьків **Григорія Михалишина** — у вісімнадцяту річницю упокоєння — упокоївся 11-го грудня 1970 р. і **Марії Михалишин** — у п'ятнадцяту річницю упокоєння — упокоїлась 26-го січня 1974 р., складаємо в їхню пам'ять нев'янучий вінок, засилаючи 25.00 дол. на журнал Промінь.

Дочка Наталя і Володимир Базюк
Едмонтон — внуки й правнуки.

РОДИННЕ СВЯТО — П'ЯТЬ ПОКОЛІНЬ

ЕДМОНТОН, АЛЬТА

Дня 21 серпня 1988 р. в родині і домі Колотелюків у Смокі Лейк, Альберта відбулось цікаве родинне свято — вшанування бабусі Марії Дзури, яка дочекалась внучки Аліси, яка є п'ятим поколінням її роду.

Марія Дзура, з роду Мельник народилася 9 серпня 1894 року в селі Пустельник, Радехівського повіту, Західна Україна. Молодою дівчиною виїхала разом із своєю стриєчною сестрою на працю до Денмарку. За кілька років познайомилась з Александром Дзурою, з яким одружилася.

У 1923 року приїхала до Канади з двома діточками — Анною — п'ять років і Петром — один рік. Було в родині ще двоє дітей — Ангеля і Оля. Ангеля померла маленькою дитиною, а Оля (Сулима) померла 1982 р. Марія має сім внуків і дев'ять правнуків і одну маленьку Алісю — п'яте покоління.

Марія Дзура живе в Едмонтоні і є членкою у Відділі Союзу Українок при Катедрі Св. Івана. Анна Пронюк і Петруся Колотелюк складають з нагоди такого родинного свята $95.00 на журнал "Промінь".

КРАСА ОСІННЬОГО СВЯТКУВАННЯ

КЕЛОВНА, Б.К.

Наші святкування почалися по Богослуженні в неділю 23-го жовтня. Всі вірні з церкви зійшли до церковної залі, щоб короткою програмою вшанувати День Подяки і Свято Книжки.

Заля була чудово гарно прибрана осінніми квітами. Комітет прибрав один стіл снопами пшениці і кукурудзи, городиною та овочами і удекорував листям осіннього кольору. На другому столі ми мали виставу книжок.

По спільному обіді ми почали нашу програму. У своїм вступнім слові голова Відділу пані Анастасія Ратковська вкоротці переповіла як то вдавнині наші діди і прадіди святкували в Україні обжинки. Тепер під проводом Гелени Новосад наші членки у вишиваних блюзках, голови пов'язані хустками із серпами на раменюх увійшли в залю зо співом: "Ой у полі нивка" і "Йшли женці жито жати". З женцями йшла молоденька Таня Стеценко із снопом пшениці на руках, а на голові мала вінок з колосків пшениці, і квітів, що його сплела Гелена Новосад.

Женців врочисто стрінув господар Василь Тодор з хлібом і сіллю. Марія Меленчук поздоровила господаря, який дякував жинцям за працю. Дякував Богові за добрий врожай. Таня передала господарові сніп і вінок. Господар дякував кажучи: "Будемо зберігати в хаті на "Преображення" — понесемо святити до церкви". Щоби не забути косарі — женці ще заспівали дві косарські пісні. На цім закінчилась перша частина особливо гарної програми.

По цім слідувало традиційне Свято Книжки. Цікаву і змістовну доповідь про значення книжки виголосив Іван Іванишин. Після доповіді слідувала деклямація "Книга", автором якої є Богдан Вістовий — перечитала Анна Шепель. Слідував спів: "Українській дитині".

Референтка журналу "Промінь" Зеновія Талпаш звернулась з проханням до присутніх щоби щиро пожертвувати на журнал "Промінь".

У кінцевому слові о. Стеценко склав подяку жіночому товариству за влаштування свят, за цікаву програму та добро громадської праці взагалі.

Збірка — пожертви на "Промінь принесли $150.00.

Зеновія Талпаш, референтка.

ВПОВАЖАНА ПАНІ Н. КОГУСЬКА:

З нагоди ювілейного року 1000-ліття Хрещення України вітаю Вас щиро і ґратулюю за Вашу віддану працю головної редакторки журналу "Промінь".

Бажаю Вам доброго здоров'я й на дальші роки як також і успіху у Вашій праці для добра нашого українського народу. Засилаю чек на $25.00 — 15.00 передплата й $10.00 прес. фонд.

Олена Шевчук, Вакав, Саск.

ЮВІЛЕЙ ДНЯ УРОДИН ЛУЇЗИ ФЕНЯК

В суботу 22-го жовтня 1988 р., в авдиторії МкКай Евеню школі (тепер едмонтонський історичний будинок і музей — архів) відбулося врочисте прийняття в честь Луїзи Феняк. Цю надзвичайно приємну та елегантну забаву зарядили дочки, Галя Свенсон і Діяна Понич з нагоди 75-ліття дня народження, мами.

Дочка Галя, у короткому слові на адресу матері, зворушливо подякувала їй за гідне, релігійне, національно-свідоме виховання.

Я особисто хочу додати, що обидві дочки осягли вищі університетські студії та працюють по фаху — Галя як радіолог, а магістер Діяна учителька та бібліотекарка в державній системі. Обидві дочки, з того ж самого покрою відданости як мати, вже з поширеним кругозором, стали першорядними провідницями в загально канадському житті. Діяна активна у своїх професійних товариствах, а Галя, крім багатьох активностей, є вже через кілька років, шкільним тростом в околиці Дідзбирі, Альберта.

І Галя продовжує коротку історію життя своєї матері — а я, сидяче у веселому крузі приятелів та родини, мимоволі вернулася у пам'яті понад п'ятидесяти років в минуле.

Передо мною силует, напівстертий проміж часом, молоденької, надто вродливої скрипалі на сцені едмонтонської концертової залі — яка з милою усмішкою, приймає оплески публики. І далі дочка розповідає про діяльність своєї матері, а я далі блукаю мрійними старими стежками — дивлюсь на молоду Луїзу Феняк, яка і по сьогодні відзначується, в першу чергу, зовнішньою красою, а важніше, душевною. Луїза Феняк, людина наповнена спостережливістю до краси, в природі, в людині, людина наповнена життєрадістю, енергією, людина якої конституція очевидно імунна від втоми, людина яка сама собою відзеркалює палке прагнення до життя, до його поліпшення, до його прикрашення. В додатку, вона має дар впливовости, своєю розрадною веселою вдачею підбадьорює всіх до праці. А що для неї самої є важним — вона втішається тим плюсом у житті — музикальністю.

Але час вернутись до сьогодні та передати хоч начерк життєпису нашої ювілятки, Луїзи. Уродженка Едмонтону, вона походить з роду Невчасів, який дав нам, крім неї, видатних, постійних діячів, провідників нашого зорганізованого життя.

Освіту отримала в Едмонтоні включно з вищою музикальною. Вона визначна скрипаля, яка часто виступала по сценах Едмонтону та провінції. В 1933 р. закінчила учительський семінар. Тої ж осені почала учителювання в містечку Гері Гіл. Тут вона познайомилася з Николаєм Феняком і вони одружуються у 1934 році. У подружжі дві дочку, Галя Свенсон і Діяна Понич. Луїза також утішається трьома внуками та двома дорогими правнуками.

Я не буду пробувати передати тут обширний життєпис, бо ледве чи б можна стиснути, у писемні рядки, історю талановитої скрипалі, історію учительки, яка змогла передати учням любов до мови, а найважніше для неї, до пісні, бо сама так відчуває її красу. Але треба додати що понад тридцять років в Едмонтоні, навчає як в недільній так і українській школах, приготовляє концерти і приграває на виступах школи танків.

Одне, що вона завжди вважала найважнішим укладом у громадській праці була її праця в околиці Ворспайт, в роках 1934 — 1941. Тут вона зорганізувала церковний хор, була його директоркою. В 1935, вона зорганізувала Відділ Союзу Українок Канади. Треба пригадати тогочасні обставини у Ворспайт. Це була місцевість переважно англійська, а українці, у більшому, були або русько-православні або греко-католики. Українців православних було менше. Луїза була учителькою залежною від ласки шкільних тростів, у більшості англійці. Чоловік, підприємець, купець збіжжя, залежний від тих же самих замовників. Хоч як було трудною у тридцяті роки фінансової кризи, Луїзі вдалося зорганізувати однодумців та побудувати дім. Як цей дім, за кілька років погорів, вона, з відновленою посвятою, клопочеться за його відбудову.

Навчаючи користів треба було, (в час перед добою телефонічної вигоди), поїхати та позвозити членів на пробу співу або на збори. Але Луїза, поклавши маленьку одно-річну донечку в авто, все виконала.

В таких обставинах вона зорганізувала відділ Союзу Українок Канади в Ворспайт, тим вписуючи на стало, нестертими, золотими буквами своє імя в книгу основательок відділів Союзу Українок в Канаді.

Слідують роки такої самої діяльности у містечку Мондер.

В році 1943, родина переноситься на сталий побут до Едмонтону. У 1968 році, по затяжній недузі,

упокоюється Николай Феняк. Луїза залишена самітною, продовжує учителювання та добровільну громадську працю.

В Едмонтоні вона включається у всі галузі громадсько-культурного життя української православної громади. Вона служить кілька років на складі директорів Інституту св. Івана. У відділі Союзу Українок Канади при Катедрі св. Івана вона була на управі як референтка майже кожного комітету та заступниця голови. Кількома роками була членка провінційної та головної управ. Але найважніша праця була в навчанні дітей в недільній та українській школах та у приготуванні концертів. Вона постійно була на батьківському комітеті школи українського танку та приграваля на піяні на пробах та численних виступах по провінції. Годі в короткому описі вичислити всі чималі заслуги та осягнення цієї видатної людини, але ми застановляємося над працею у навченні дітей бо та праця продовжується і буде продовжуватися її учнями.

З нагоди цього ювілею всі присутні віддали признання Луїзі Феняк та побажали їй кріпкого здоров'я та щасливих многих літ.

З цієї нагоди, наша вельми заслужена членка та бувша голова Союзу Українок Канади, Софія Василишин, з поміччю референтки журнала Промінь при відділі св. Івана, Емілії Рипки, зібрали $175.00 на Промінь. Дочки Галя і Діяна від себе додали $25.00 що довершило суму до $200.00.

Хочу тут додати що якраз підчас головства Союзу Софії Василишин (1956 — 1960) покликано до життя, довгими роками вимріяного власного нашого журнала Промінь. Від того часу Софія Василишин завжди використовує кожну нагоду та закликає членство читати, передплачувати та жертвувати на дорогого до їй серцю журналу.

А цей журнал, за вмілим, постійним редакторством Наталії Когуської, став дійсним променем та дороговказом цілому поколінню членства Союзу.

Марія Сулима

БЛ. ПАМ. КАТЕРИНА КИДИК

МІССИССАҐА, ОНТАРІО

17-го вересня 1988 р. упокоїлася в Міссиссаґа лікарні Катерина Кидик, після довгої (13 років) й сміливої боротьби з недугою рака, проживши 65 років.

Катерина народилася 25 червня 1923 р. в Попларфілд, Ман., в родині Михайла і Марії (Дорош) Жуків. Вона була шоста з чотирнадцяти дітей.

Під час Другої світової війни вона виїхала на працю до Торонта, де вона одружилася з Василем Кидиком, який походить з Мелеб, Ман. Там вони зараз включилися в членство громади Св. Дмитрія в Лонґ Бренч. Від самих початків організованого хору отцем Цукорником в 1951 р. Катерина була хористкою. Завжди приходила на проби, брала участь в хорі, де тільки хор виїжджав. Любила співати панахиду.

Катерина і Василь були жертвенні до родини, приятелів, і також до своєї церкви, Інституту Св. Володимира, Колеґії Св. Андрея і Катедри Пресв. Тройці та інших установ.

Попередили Катерину у вічність: її батьки Михайло і Марія Жуки, один брат Олекса. Залишила Катерина у глибокому смутку: мужа Василя, братів: Миколу і дружину Марію, Івана і дружину Анну, Григорія і дружину Ірину у Вінніпеґу; Федька і дружину Павліну з Попларфілд, Ман., Петра і дружину Анну з Ванкувер. Сестри: Анну, Ольгу, Павліну з мужем Володимиром, Іґнашем, Єву, Наталку з мужем Якимом Пестраком з Вінніпеґу, і Соню з мужем Іваном Сваричевським з Попларфілд, Ман., як і багатьох племінників, племінниць, іншу родину та приятелів.

Нехай Господь Бог оселить душу покійної в Царстві Небеснім. Вічна Їй пам'ять!

У світлу пам'ять складаю $65 на журнал "Промінь".

В середу 20 вересня, в Ridley Funeral Home, митр. прот. Михайло Боднарчук відслужив панахиду. На другий день 21 вересня в Українській Прав. Церкві Св. Дмитрія у Етобіко, Онт., було відслужено чин похорону. Тіло покійної похоронено на цвинтарі Spring Creek Cemetery, Mississauga, Ont. (Хор Церкви Св. Дмитрія співав на панахиді і на похороні під дириґентурою д-р Романа Слюзара).

У пам'ять покійної родина зложила пожертву на інститут Св. Володимира, Колеґію Св. Андрея, Київ Центр Культури і "Промінь".

Сестра Павліна Ігнаш.

СВІТЛОЇ ПАМ'ЯТІ БАТЬКІВ-ПІОНЕРІВ

ДОМКИ І ГРИГОРІЯ ВАСИЛІВ

З якоюсь особливою пошаною і любов'ю згадує про своїх батьків-піонерів дочка Марія Вакалюк. Люблю ці оповідання про наших українських поселенців, переказаних з першої руки-дітьми або внуками. В тих перказах, наче в повістях відкривається справжнє життя українських родин, які знайшлися серед чужого світу, творили свій власний світ з його радощами і з його турботами, з його мріями і сподіванням, а разом з тим плекаючи незгасну любов до України, яку їм приходилось залишити.

Пані Марія Вакалюк горда за своїх батьків-піонерів, каже що завдячує їм дуже багато за все що вона має і ким вона є, а вона ж видна людина серед свого суспільства.

Батьки пані Марії Вакалюк народились в Україні. Батько Григорій Василів народився 9 травня 1874 року в селі Голубочок в Галичині. До Канади приїхав в 1903 році і замешкав в околиці Бриджесь, в Саскачевані.

Мати Домка, з дому Амбросійчук, або як опісля її звали Дора, народилася 14 жовтня 1885 року в селі Устю Епископським, Західня Україна. Приїхала до Канади 1899 року у віці 14 років життя. В 1904 році одружилася з Григорієм Василівим. Молоде подружжя поселилось на фармі в околиці Бриджес недалеко Канори в Саскачевані.

Вероня Василів — Тромп
пок. дочка Василівих

Впродовж 42-ох років трудилась родина Василівих, розбудовуючи своє господарство, виховуючи своїх дев'ятеро дітей — п'ять дочок і чотирьох синів. Здружені родинним теплом, основанім на побуті і традиції свого народу, його звичаями, культурою, християнськими чеснотами виростили дітей в любові до свого народу і своєї церкви, до якої пригорнулись від самих початків. Дорогим гостем в домі Василівих

був часопис "Український Голос" від перших днів його появи в 1910 році. Читали всі цілою родиною.

Згадує пані Марія про свою матір, яка навчила її любити Україну, оповідала їй про красу України, звичаї народу, заохочувала її до читання і сама багато читала. Любила книжку і часопис і за Україною, особливо за рідним селом тужила, яке залишилось в її пам'яті найкращим спогадом. Як пам'ятку лишила Марії вірша під з. "Туга", якого поміщуємо.

* * *

ТУГА

Де, скажіть, є кращий край на світі
Ніж мій співучий рідний край?
Там лани в зеленім оксамиті
Шепотіли болісно-прощай!

Там село журилось у задумі,
А над ним ридали журавлі,
Напилося радости і суму
Серце там із рідної землі.

Чар пісень по жилах бродить
І села забути не дає.
Навіть маки з соняшних городів
Впали в серце зранене моє.

Навіть тин похилий біля двору,
Навіть стежка, що біжить вужем —
Все питають чи вернуся скоро,
Чи навіки розлучилася зо всім?

Не забула! Як живій забути
Дім в руїнах, вирубаний сад?
Крізь недолю, хуртовину люту,
Я садок прийду садити нам,

Домка Амбросійчук-Василів

* * *

Виросли і розійшлись по Канади діти, будуючи власне родинне життя. Опустіла колись гамірна хата. Попрощали й обидвоє батьки пані Марії свою тиху першу в Канаді пристань і подались на захід, до Торонта. По п'яти роках в Торонті, переїхали до Ошави, Онт., ближче своїх дітей, особливо до дочки Олі Марчук з родиною.

Як і в інших місцях свого проживання, так і тут в Ошаві вони були обидвоє членами православної громади церкви Св. Івана. Григорій любив церкву, любив церковний спів і був дяком. Мама також цікавилась громадським життям, була членкою у відділах Союзу Українок Канади і так само її замилуванням сповняла обов'язок сестриці в Церкві.

Обидвоє батьки упокоїлись і похоронені в Ошаві на Мавнт Лавн Меморіял Ґарден. Батько Григорій відійшов у вічність І травня 1959 р., Мати Домка Василів упокоїлась 23 січня 1960 р. Так само одна з сестер Марії — Вероня Василів-Тромп упокоїлась на 57-мім році свого життя 26 липня 1984 року. Всі поховані в Ошаві.

Вічна їм пам'ять!

Замість вінка на могили своїх рідних, пані Марія Вакалюк складає $ 100.00 на журнал "Промінь".

Приятелька

БЛ. П. ІВАННА РИМАР

В п'ятницю 5 лютого 1988 р. на 82 році свого життя, у шпиталі Митрополитом, відійшла у вічність бл. п. Іванна Римар.

Іванна Римар народилася 26-го вересня 1906 р. в околиці Ванда, Саск. в родині Івана і Євдокії Палій. Початкову школу закінчила в Ванда, Саск., а середню і вищу школу в інституті ім. Петра Могили, закінчивши учительським курсом на університеті в Саскачевані. Учителювала 7 років. Іванна одружилася з Іваном Римаром в 1931 році і переїхали до Виндзору 1941 року. Бог обдарив їх чотирма дітьми. Муж і троє діте попередили її смертю.

Іванна належала до Союзу Українок Канади, від початку його заіснування 1926 року. На заході Канади вона займала позиції голови, секретарки і касирки у відділі. Завжди любила підготовляти до концертів і драматичних фестивалів молодь СУМК. У місті Виндзор, родина Римарів була членами УПЦ — Собору Св. Володимира.

Іванна Римар заслуговує на увагу, як діячка на культурно-освітному полі. Її здібности провідництва притягало її займати такі позиції: Два роки була головою Союзу Східної Екзекутиви, а пізніше кореспонденційною секретаркою, виголошуючи реферати з нагоди 70 ліття Українського Жіночого Руху в Канаді й знагоди 10 ліття ювілею Об'єднання Жінок Ліґи Визволення України. Вона помагала плянувати і написати історію відділу Лесі Українки у Виндзорі з нагоди 25, 35, 40 і 50-ліття. Також велику працю вклала за 3 роки свого головства в Комітеті Українок Канади.

Іванна брала участь у діяльности Відділу і сумлінно виконувала свої обов'язки. Коли говорити про організований музей Лесі Українки при Соборі Св. Володимира, то велику заслугу має покійна Іванна. Вона була 19 років членкою музею — 15 років його головою, трудилась, щоб довести його до високого стану, так як сьогодні музей знаходиться.

У відділі Лесі Українки, вона виконувала слідуючі позиції: була головою, зас. голови, рекордова секретарка, культ-освітна референтка, референтка журналу Промінь, представниця до Льокальної Жіночої Ради, вчила молодь СУМК драми, писання писанок, учителювала в українській і недільній школі. По різних фестивалях, займалась працею виставок музейних речей.

Коли Східня Екзекутива перейшла знова до Виндзору, Іванна займала позицію кореспонденційної секретарки і причинилась до праці видання альбомів Буковинських Взорів.

За її щиру віддану жертвенну працю, вона була вшанована нагородами: 25 ліття грамоту С.У.К. почесну грамоту Східної Екзекутиви, 50 і 60-ліття членства грамотою С.У.К. одержала плек від відділу Лесі Українки за довголітню працю, похвальну грамоту за віддану працю в ділянці мистецтва вишиття для місцевого музею і нагороджена відзнакую-шпилькою 50 ліття відділу Лесі Українки. У 1987 році ministry of citizenship and culture нагородив її грамотою і шпилькою за добровільну працю в громаді міста Виндзору. Іванна Римар як піонерка громадського руху провела корисно свідоме життя. Вона читала й цінила журнал "Промінь" і тому відділ ім. Лесі Українки складає 100 долярів на нев'янучий вінок в її пам'ять.

Хай вільна канадська земля буде їй легкою, а пам'ять про неї вічною.

Оля Друль, кор. секр.

БЛ. ПАМ. АННА СЕРЕДА

У п'ятницю рано, 10-го червня 1988 р., у лікарні "Vancouver General", відійшла у вічність на 86-му році трудолюбивого життя, Анна Середа, довголітня членка Союзу Українок Канади.

Анна народилася 19-го вересня 1902 року у Толстой, Манітоба в родині Івана Олійника та Юстини з роду Романюк. Там вона виростала при родичах і помагала в господарстві. Через трудні обставини в тих часах, вона не мала нагоди учащати до публичної школи. Українського письма навчилася від одного українського учителя, що був в їхній околиці. У 19 років життя, вона вийшла заміж за Петра Середу і вони почали господарити на фармі у тій самій околиці, де вона народилася. У них було четверо дітей: Іван, Настасія, Василь і Нестор. Найстарший син Іван віддав своє життя в обороні Канади і свободи підчас другої світової війни. Поліг на полі бою в Голяндії 10-го квітня 1945 р. і там похований. В 1962 році помер її чоловік.

Анна належала до Української Православної Церкви у Толстой, Манітоба, також була членкою відділу Союзу Українок Канади в тій самій околиці від самих початків. Коли прибула до Ванкуверу то відразу включилася у громадське і церковне життя. Вписалася до відділу С.У.К. ім. Лесі Українки, а пізніше стала членкою Української Православної Церкви Пресвятої Тройці у Ванкувері. Багато працювала і довгий час кухарила для товариства і громади.

Її нагороджено 25-літною грамотою у 1953 р., почесним членством у 1968 р., і 50-літною грамотою у 1978 р., за приналежність до Союзу Українок Канади.

По своїй змозі вона жертвувала на різні потреби товариства і громади, і тяжко працювали до того часу, коли стала підупадати на здоров'ї.

Покійна залишила у смутку двох синів: Василя з Оленою, Нестора з Юлією, одну доньку: Настасію Кронстром, три брати, двох сестер, і п'ятеро унуків.

У понеділок вечером 13-го червня, у каплиці Форест Лавн, Митр. прот. Ю. Туржанський відслужив панахиду, а у вівторок рано 14-го червня похоронну відправу. Дяком служив пан Михайло Мамчур.

Замість квітів, у пам'ять дорогої приятельки, складаю $40.00 долярів на журнал "Промінь", який покійна цінила і читала, і $20.00 долярів на вироблення кліші.

Нехай Господь оселить душу покійної Анни там де всі праведні спочивають. Вічна їй пам'ять!

Ольга Гавришок.

БЛ. П. МАРІЯ ВОРОНЮК

ВІННІПЕҐ, МАН.

В суботу 16-го червня 1988 р. в Вінніпезі упокоїлася на 86-му році свого життя бл. п. Марія Воронюк.

Марія народилася в Толстой, Ман. 16-го серпня 1902 р. Вона одружилася з Василем Воронюком 19-го липня 1920 р. і вони жили в околиці Толстой до 1972 р. До Вінніпеґу вона перебралася в 1973 році. Марія Воронюк була одна з перших членів Української Православної Церкви в Толстой і відділу Союзу Українок Канади. Вона була членкинею осередку старших на Селкирк вул. і "Блік гавз" осередку старших. Марія радо брала участь у різних активностях, які були доступні для членів. Перебуваючи в Вінніпезі вона учащала до катедри Пресвятої Тройці.

В черні 1986 р. треба було їй побути в лікарні "Севен Овкс", а в лютому 1988 р. вона замешкала в "Віста парк лодж". Родина покійної щиро вдячна за ласкавий догляд покійної там. Короткий побут її у лікарні та домі опіки був їй милий і вона була вдячна всім, котрі прислужились їй.

Залишила вона в жалобі дві дочки — Анну Твердохліб і Наталку замужем за Іваном Голодриґою та зятя Данила Чубея, вісімнадцять внуків і вісімнядцять правнуків. Цей біль втрати відчувають її рідні та приятелі. Перед нею упокоїлися її чоловік Василь, дочка Сузанна Чубей, батьки — Анастасія і Федір Лозові, чотирьох братів Іван, Василь, і Яків. Похоронні відправи служив о. прот. Андрій Лакуста з Келґарі, Альта. Панахида була в вівторок 19-го липня 1988 р. в Вінніпезі, а похорон і заупокійна Літургія в середу в Толстой, Ман. Хай Господь потішить засумовану родину, а покійну оселить в оселях праведних і дасть їй вічную пам'ять.

М.

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

Складаємо нев'янучі квіти на дорогі могили: **протопресвітера о. Михайла Фика і добр. Розалії Фик** — о. Фик упокоївся 12 січня 1988 р., добр. Розалія упок. 7 листопада 1982 р. у м. Келовна, Б.К. Хай з Богом спочивають. Вічна їм пам'ять. Замість квітів на їхні могили засилаємо $50.00 на журнал "Промінь".

Анна і Стефан, Боєчко,
Радвей, Альберта

———————

У світлу пам'ять мого дорогого мужа **Давида Токарчука,** який упокоївся 3 вересня 1987 р. та всю іншу мою родину, яка відійшла у вічність засилаю $20.00 на журнал "Промінь". Вічна їм пам'ять.

Михаліна Токарчук,
Ватсон, Саск.

———————

У світлу пам'ять найдорожчого батька, бл. п. **Олександра Маяровського** засилаю $35,00 на пресовий фонд "Променя".

Дочка Наталка Духній з родиною
Едмонтон, Альта.

———————

Замість квітів на свіжу могилу нашої дорогої приятельки, св. п. **Анастасії Кіщук,** яка відійшла у вічність 14 серпня 1988 складаємо $30.00 на прес. фонд "Променя". Родині складаємо наші щирі і глибокі співчуття, а пам'ять про покійну, добру й ідейну жінку буде завжди з нами.

Анна Завальська, Катерина Друль,
Марія Сохацька.
Норт Бетлфорд, Саск.

———————

Кладу нев'янучий вінок на могилу мого дорогого мужа і батька **Йосифа Талпаша,** який упокоївся 4-го листопада 1979 року, в його світлу пам'ять посилаю $25.00 — дар на журнал "Промінь".

Дружина Зеновія, дочка Савеля,
син Віктор Талпаш, Келовна, Б.К.

———————

Кладемо китицю нев'янучих квітів на свіжу могилу бл. п. **Марії Ортинської** з Канори, Саск. дорогої мами і бабуні, свідомої виховниці і української патріотки, яка упокоїлась 18 червня 1988 р., в її незабутню пам'ять складаємо щедрий дар на "Промінь", якого вона так любила читати — $50.00.

Вічна їй пам'ять!

Зоря Шевчук з родиною
Виниярд, Саск.

———————

На свіжу могилу нашої дорогої мами, і бабуні бл. п. **Марії Ортинської,** яка упокоїлась в м. Канорі, Саск. 18 червня 1988 р. кладу нев'янучий вінок і в незабутню та світлу про неї пам'ять складаю $50.00 на журнал "Промінь", який був для неї дорогий через довгі роки. Вічна їй пам'ять.

Дочка Альбіна Мисак,
Канора, Саск.

Замість китиці квітів на могилу мого дорогого мужа, бл. п. **Олександра Козіра,** який упокоївся в 1972 році, складаю $35.00 на журнал "Промінь".

Покійному хай буде вічна пам'ять.

Дружина Галина Козір.

———————

На свіжу могилу мого дорогого незабутнього мужа **Микити Гайдука,** який несподівано упокоївся 20 вересня 1988 р. засилаю $25.00 як нев'ячі квіти на журнал "Промінь".

Вічна йому пам'ять.

Дружина Наталя Гайдук,
Келовна, Б.К.

———————

Замість квітів на свіжу могилу нашого дорогого приятеля світ. п. **Михайла Марковського,** який відійшов у вічність 24 вересня 1988 р., засилаємо $40.00 на прес. фонд "Променя".

Вічна йому пам'ять.

Григорій і Єлисавета Кріпкі,
Мічам, Саск.

———————

Членки відділу ім. Олени Пчілки в Мирнам, Альберта складають нев'янучий вінок на могилу добр. **Марії Зубрицької,** яка упокоїлась 21-го жовтня 1988 р. у її світлу пам'ять засилаємо 15.00 на журнал "Промінь". Вічна їй пам'ять.

М. Дубелт, голова
Л. Ткачук, секр.

———————

У незабутню пам'ять наших дорогих родичів у четверту річницю їх упокоєння — тато **Петро Ткачик** відійшов 2-го липня 1984 р. — мама **Параня Ткачик** відійшла 14 листопада 1984 р., також у сорокову річницю мого вуйка **Стефана Солонинки** — упок. 1-го грудня 1984 р. в їх світлу пам'ять складаємо нев'янучий вінок — $25.00 на фонд журнала "Промінь".

Анна і Василь Кіндрачуки
Єлов Крік, Саск.

———————

У незабутню пам'ять моїх дорогих родичів **Павла і Марії Колодій** складаю китицю нев'янучих квітів засилаю $50.00 на журнал "Промінь". Батько упокоївся 10 липня 1960 р., а мама 25 листопада 1968 р.

Вічна їм пам'ять.

Дочка Надя Страдті з родиною
Бурлінґтон, Онт.

———————

На свіжі могили наших довголітніх членок складаємо $30.00 на журнал "Промінь" як нев'янучі вінки для покійних — **Анни Середи** — упокоїлась 10 червня 1988 р. і **Марії Ахтимійчук** — упокоїлась 9-го жовтня 1988 р. на 76 році життя. Вічна їм пам'ять. Родинам покійних висловлюємо щирі співчуття.

За відділ ім. Л. Українки,
Ванкувер, Б.К.
Марґарета Ременда, референтка.

Кладу нев'янучий вінок у пам'ять мого дорогого мужа, батька і дідуся, бл. п. **Михайла Секундяка** — упокоївся 28 жовтня 1983 р. у його світлу пам'ять засилаю $25.00 на журнал "Промінь".

Покійному вічна пам'ять.

Дружина Анна Сакундяк з родиною
Ватсон, Саск.

У світлу і незабутню пам'ять дорогого брата **Василя Буряника** з Саскатуну — упокоївся 28 листопада 1987 р. складаю в його пам'ять нев'янучий вінок і засилаю $ 20.00 на журнал "Промінь".

Хай пам'ять про нього завжди буде з нами.

Сестра Марія Березюк,
Айтуна, Саск.

На свіжу могилу нашого дорогого сина, бл. п. **Андрія Стокалко,** який по короткій недузі упокоївся 27 травня 1988 р. у його світлу пам'ять складаю нев'янучий вінок і засилаю $20.00 на журнал "Промінь".

Марія Стокалко з родиною
Витків, Саск.

Членки відділу ім. С. Русової в Лонґ Бренч, Онт. складають на журнал "Промінь" $50.00 як нев'янучий вінок у світлу пам'ять **Ксені Адамчак,** яка упокоїлась на 84-му році свого життя при кінці м. жовтня 1988 р. Покійна Ксеня Адамчак була глибоко релігійною і лагідної вдачі людина. Всі членки відділу любили її за скромність і віддану працю. Вічна їй пам'ять. Родині висловлюємо щирі співчуття.

За відділ — К. Шумейко.

ЗМІСТ XXIX РІЧНИКА

Есеї, нариси, оповідання

Микола Шлемкевич — Бог у людей в гостині .. 1—4
Переповіла Уляна Пелех — Батько і син Левицькі — сівачі добра і краси 1-5
Михайло Ломацький — Святий Вечір у Понепайлів ..... 1—7
Сестрична Уля — Мандрівка мами з дітьми на Криму слідами Лесі Українки ..... 2—7
Уляна Пелех — Життя Славетних ..... 2—9
Уляна Пелех — композитор Артем Ведель (1787—1808) ..... 3—4
Микола Понеділок — Зустріч ..... 3—6
Уляна Пелех — Музика і стародавні леґенди ..... 4—3
Флоріян Неуважний — Мужність сина Прометея ..... 4—5
Василь Симоненко — Вино з Троянд ..... 4—6
О. Івах — чому я люблю українську маму ..... 5—1
С. С. — Слово мама найбільше, найкращеє ... 5—2
Стефанія Лящинська — Княгиня Ольга — Велика Володарка ..... 5—1
Уляна Пелех — Про мистця Михайла Бойчука ..... 8—3
Т. Горохович — Марко Вовчок (1834—1907) ... 8—7
Марко Вовчок — Інститутка ..... 8—8
Катря Янківська — Відізвався рідний предок ..... 8—9
Оля Горегляд — Осінні мрії про весну ..... 8—9
Уляна Пелех — Володимир Мономах і його спадщина ..... 9—3
У. П. Культурне будівництво Івана Мазепи ..... 9—4
Семен Скляренко — Храм Богородиці ..... 9—5
Гейл Боіл — О, коли б я мав доню, ... 10—14
Скарб на полі — (за Веселкою) ..... 10—20
Е. М. Панчук — Листи Ольги Кобилянської ... 11—7
Олександер Шарвандзе — Артист ..... 11—10
В. Ревуцький — Мистець, що вмер і "відродився" ..... 12—3
Р. Горак — Про Ольгу Дучимінську ..... 12—8

Національне виховання

Галина Мельник-Марко — Культ.-освітня праця відділів Союзу Українок Канади .... 2—2
Лідія Горбачева — В Шевченкові роковини ... 3—2
Єлисавета Василів — чому назва "Кобзар" .... 3—3
Н. К. Великдень у святкуваннях тисячоліття ..... 4—1
Сестричка Уля — З культурного життя Києва ..... 4—4
Баба Ріта — Любов маленьких братіків ..... 4—22
Д. Дербавка — Матірна мова ..... 5—3
Софія Степанюк — Мати на схилі літ ..... 5—9
Прот. Іван Труфин — "Слово, моя ти єдиная зброє ..... 6—3
Уляна Пелех — Співпраця з батьками ..... 6—7
С. Стечишин — Читаймо, збагачуймо себе ... 8—10
Г. Михальчук — Молоді таланти, Оттава ..... 8—22
К. Т. — Нова звістка — відновлює вічне завдання ..... 10—5
С. Стечишин — Про старечі роки ..... 10—13
Н. К. — Письменник О. Гончар про рідну мову ..... 11—9
В. Смолій — І стали грамоті учить ..... 12—6
У. Пелех — "За віру Христову" — гасло українських школярів 1988 р. ..... 12—11

Englisg section

Anna Pidruchney — Ukrainian Christmas ..... 1—13
Florens Romanchuk — Ukrainian Womens Ass'in. Annual Report 1985—1987 ..... 1—14

Sonya Gural — The Vertep ..... 1—15
Helen Raycheba — George Ryga 1932—1987 ... 2—15
Kinal Exhibit ..... 2—17
J. P. McEvoy — if-for Girls ..... 2—18
Helen Raycheba — Canadian Ukrainian Immigrant Society ..... 3—15
Canada — A message to Grain Farmers ..... 3—16
Hahilky Ester songs are relic from pagans past ..... 4—15
Helen Raycheba — Looking at the consumer ... 4—16
H. R. — Wet Oat meal kisses ..... 4—17
Mary Sanford — The National Council of Women of Canada ..... 5—15
Savella Stechishin — The Formation of the Ukrainian Women's Organizations in Canada ..... 5—16
H. R. The commandment of human relation .... 5—18
Helen Raycheba — 1987 International Year of shelter for the homeless ..... 6—15
Savella Stechishin — The Formation of The Ukrainian Women's Organizations In Canada ..... 6—16
Savella Stechishin — The Formation of The Ukrainian Women's Organization's in Canada ..... 8—15
Helen Raycheba — "When a people loses its language, it ceases to exist" Myrna Kostash ..... 9—15
Helen Raycheba — International Black Ribbon Day, August 21, 1988 ..... 9—17
Council member — Celebrating our Millenium with the Toronto and Council of Women ... 10—15
Orysia Peszczak-Trach — A Ukrainian Song's memories ..... 10—17
Daniel Nadezhdin — Black Poplars ..... 10—16
N. Ostryzniuk — 60th Jubilee of The Daughters of Ukraine, Regina ..... 10—18
F. Pohrebnyk — Diaries of Olha Kobylanska ... 11—15
St. John's Institute — Osvita ..... 11—16
Ukrainian Festival 1988 — East Coast style .... 11—17
By Randy Clark-Kohuska is among top pursuit cyclists ..... 11—18
H. M. M. — The value of A Smile ..... 11—19
H. Raycheba — Janice Kostash ..... 12—15
H. Melnyk-Marko — The Millennium of The Baptism of Ukraine .... 988—1988 ... 12—16

Поезії, вірші

Євген Гуцало О, рідна мово ..... 1—2
Л. Мосендз — Різдво на Волині ..... 1—3
С. Черкасенко — Воля ..... 1—3
Ліна Костенко — Чоловіче мій, запрягай коня ..... 1—4
Це колядки ..... 1—4
Борис Остапенко — Рушники ..... 1—6
Ой там за горою — щедрівка ..... 1—6
Колядка ..... 1—9
Ярослав Вільшенко — Там на річці, на Йордані ..... 1—10
Леся Українка — На столітній ювілей ..... 2—1
Леся Українка — Свята ніч ..... 2—1
Леся Українка — На роковини ..... 2—18
Леся Українка — На роковини Шевченка ..... 3—1
Валентина Лагода — О, рідна земле ..... 3—11
Леся Українка — Грай моя пісне ..... 3—12
Наталя Лівицька — Холодна ..... 4—2
Ігор Калинець, Писанки ..... 4—2
Веснянка — У яру широкому ..... 4—4
Григорій Чупринка — Віщі дзвони ..... 4—8
О. Пахай — Скали ..... 4—12
П. Вакуленко — Моя ти рідна, горда мово ..... 5—2
Вячеслав Лашенко — Софія ..... 6—2
Іраклій Абашідз — Голос в Оливному гаю .... 8—4
Б. Антонич — Величання ..... 9—1
Ніна Кузьменко — Мов навіжений ..... 9—11
П. Карманський — В роковини Листопада ... 11—1
Богдан Ігор Антонич — Заповіт Листопаду .. 11—1
Ірина Калинець — Вечірній Київ затихає ..... 12—7

Репортажі, рецензії

СКВОР — Вже появилася "Хрестоматія тисячоліття Хрещення Руси-України" ..... 1—10
М. Цьона і М. Кінащук — Звіт крайового З'їзду Союзу Українок Канади ..... 2—3
Д-р С. Климашко — Авторський вечір Івана Боднарчука ..... 2—12
М. К. Приємна вечірка у Вінніпезі (п-ву Маркам) ..... 2—13
Леся Бризгун-Шанта — Нове оповідання для дітей ..... 2—14
Євген Борис — КІУС і Фонд Володимира Кубійовича ..... 3—12
Ріна Ганчук — Вшанування бувших ректорів Інститут ..... 4—8
Фіона Пелех — Спадкові мови та вчителі ..... 4—9
Іванна Зельська — Нове видання — Родина Качуровських ..... 4—14
— Перша виставка І. Остафійчика ..... 5—6
І. Лисенко — Обличчя, якого ніхто не бачив 116 років ..... 5—7
Монета Володимира Великого ..... 5—8
Галина Михальчук — Український Прав. Харитативний Комітет Канади ..... 5—11
Софія Степанюк — В онтарійській Філії Музею ..... 5—19
Уляна Пелех — Шлях Данила Шумука до волі ..... 6—4
А. С. Перший Всеукраїнський літературний журнал ..... 6—8
Нова платівка літургійного співу ..... 6—9
П. Лисак — Триденний семінар, Едмонтон ... 7—13
З конвенції Етнічної преси ..... 9—7
З конвенції Міжнародної Жіночої Ради ..... 9—11

Н. К. — Величаве завершення святкувань 1000-ліття Хрещення України — Торонто-Гамільтон ..... 10—1
Софія Степанюк — Відкриття виставки з нагоди 1000-ліття ..... 10—7
Присутня — Виставка молодої акварелістики Людмили Шанти ..... 10—20
Д-р Федорук — Ґубернатором Саскачевану ..... 10—20
Віра Наконна — Музей сягає в громаду ..... 11—11
Смолоскип — Вже появилася Енциклопедична хронологія — 1000-років Християнства в Україні ..... 11—13
Проф. Л. Луцюк — Про голод в Україні ..... 11—14
Д-р С. Клімашко — Важлива і на часі доповідь ТУС у м. Гамільтоні ..... 12—2
У. Пелех — Виставка картин Федося Гуменюка присвячена 1000-ліття Хрещення України ..... 12—5
М. Юрків — Імпреза з нагоди 15-ліття садочку ..... 12—9
Н. Кошарна — Повернення Веделя ..... 12—10

Суспільно — громадське

Н. К. — На провідному пості... — Катря Шолтер — голова Союзу Українок Канади ..... 2—6
Г. Мельник — Марко — Пам'яті Леонії Слюзар ..... 3—5
Лист голови СУС Я. Скрипника до Г. Михальчук ..... 4—20
Н. К. Дар на Промінь — Єлена Коваль ..... 5—21
Начерк програми Святкування 1000-ліття в Гамільтоні — Торонті ..... 6—1
21-ший конкурс Марусі Бек — СФУЖО ..... 6—10
Гелен Райчеба — Міжнародна Амнестія ..... 7—5
Леся Храплива — Щур — Попробуйте замкнути очі ..... 7—12
Основоположники Фонду Ц.У.К.С. — про М і Ф. Богданів ..... 7—14
Н. К. — У полоні святкових почувань і думок ..... 9—1
У. Пелех — З преси Радянської України .... 10—10
Павліна Іґнаш — Самостійними дорогами до перемоги ..... 10—11
Галина Сенишин — Українська жінка на шляху Тисячоліття і Союз Українок Канади ..... 11—3

Народне мистецтво, музеї

Ю. Лащук — Українська народня кераміка .... 3—8
Іван Іґнатюк, Рушник ..... 9—8
В. А. Наконна — Музей сягає в громаду ..... 11—11

Відзначені за громадські послуги

А. Воробець — нагоди 75-ліття Наталі Гайдук Келовна, Б.К. ..... 1—17
Вікторія Калюжна — Вшановано Віру Новицьку, Лондон, Онт. ..... 1—18
Івана Дженіс, Анна Ґреґорій ..... 1—19
М. К., Вшановано п-во В. і Г. Марків, Вінніпеґ ..... 2—13
В. Новицька — День уродин Галини Губи, Лондон ..... 3—22
М. Ременда — В честь п-ва Левицьких подарунок, Ванкувер ..... 4—7
В. Калюжна — З новосіллям п-ву М. Залізняк, Лондок, Онт. ..... 5—12
Івана Дженіс — В честь Парані Саламандик, Едмонтон ..... 5—25
Нелі Сенів, Вшанування Парані Гавриляк-Портер, Едмонтон ..... 8—21
Н. Кузьменко — Привітання Віри Яремченко, Лондон ..... 8—22
Рузя Галик, Вшанування Марію Світальську .. 9—24
В. Калюжна — Входини до п-ва Наконечних ..... 10—26
Марія Романюк, Едмонтон ..... 11—23
Григорій і Єлисавета Кріпкі, Мічам, Саск. ... 11—25
Нелі Буґера, Кемлупс, Б.К. ..... 11—26

Ті, що від нас відійшли

Дорис Кук, Ванкувер ..... 1—20
Оля Хіжан, Едмонтон ..... 1—21
Докія Масцюх, Кортні, Б.К. ..... 2—30
Миртл Копан, Вікторія, Б.К. ..... 3—17
Розина Гриник, Едмонтон ..... 4—10
Текля Панчишин, Едмонтон ..... 4—20
Д-р Зоя Плітас, Торонто ..... 5—10
Анеля Кінащук, Стирджис, Саск. ..... 5—28
Марія Кушнірик, Вінніпеґ ..... 5—29
Кароліна Возняк, Саскатун ..... 5—29
Василь Буряник, Вінніпеґ, Ман. ..... 5—30
Андрій Павлик, Вінніпеґ ..... 5—30
Стефанія Савчук, Торонто ..... 6—2
Михайло Матієшин, Овкбирн, Ман. ..... 6—26
Євгенія Блощинська, Лондон, Онт. ..... 6—28
Іван Григор, Едмонтон ..... 6—29
Михаліна Котик, Давфин, Ман. ..... 8—28
Мілька Попіль, Редвотер, Альберта ..... 9—23
Анна Шувера Ґрімзбі, Онт. ..... 9—28
Теодор Ґрипюк, Мелфорт, Саск. ..... 9—29
Ґурій Ткаченко, Летбридж, Альберта ..... 9—28
Маргарета Пилипчук — Оттава ..... 10—28
Анна Крищук — Федора, Альберта ..... 10—28
Анна Скоробогач, Саскатун ..... 10—29
Розалія Хом'якевич, Ватсон, Саск. ..... 11—24
Євгенія Яремчук, Едмонтон ..... 11—27
Надія Марченко, Ґрімзбі, Онт. ..... 11—28
Марія Галабурда, Форт Френцес, Онт. ..... 11—28
Анна Клапоущак — Давфин, Ман. ..... 11—29
Катерина Кидик — Міссіссаґа ..... 12—25
Іванна Римар — Виндзор ..... 12—27
Анна Середа — Ванкувер ..... 12—28
Марія Воронюк — Вінніпеґ ..... 12—28
Ілля Звоздецький — Едмонтон ..... 12—30

Нашим дітям

Ганна Черінь — У Свят Вечір ..... 1—12
Микола Яцьків — Осел Хрестоносець ..... 1—12
Василь Гухліб-Загадка Горіхової сопілки .... 2—19
Володимир Барагура — Козак Мамай ..... 3—14
Ніна Мудрик — Великдень ..... 4—21
Галина Матушевська — Великдень в Україні ..... 4—21
І. Блажкевич — Величаєм тебе, мамо, ноти ..... 5—19
М. Угрин — Безгрішний — Свято Матері ..... 5—20
Роман Завадович — Квітка для мами ..... 5—20
М. Зузак, Л. Сорока — Чия мама краща, ... 5—20
Материне серце ..... 6—21
Г. Чорнобицька — Співатиму мамі про Україну ..... 6—21
Сопілка ..... 6—21
М. Маморський — Гуцулка Ксеня помогла Марусі приспати сестричку ..... 7—20
П. Куліш — Бабуся, ... 9—20
М. Підгірянка — Скажу казку ..... 9—20
Учительці — ходив же я рік до школи ..... 9—20
Школярські коломийки ..... 9—20
Тарасик у Канаді ..... 10—22
Т. Масенко — Пісня і казка ..... 11—22
Ліда Гадай — Книжки чудові ..... 11—22
Р. Завадович — Осінь Золота ..... 11—22
Я. Вільшенко — Святий Миколай іде ..... 12—20
В. Сухомлинський — Ледача подушка ..... 12—20
К. Перелісна — Сніг ..... 12—20

Провінційні Екзекутиви

Брит. Колюмбія — Окружний З'їзд у Келовна ..... 2—26
Доповнення ..... 3—13
Чай у Ню Вестмінстер ..... 9—14
Пров. З'їзд у Ванкувері ..... 9—18
Головою обрано М. Вакалюк ..... 11—20
Саскачеван — Окружний З'їзд в Йорктоні, Саск. ..... 4—11
Східня Пров. Екзекутива — Окружний З'їзд Союзу Українок в Оттаві ..... 9—12
Манітобська Пров. Екзекутива — Доповідь голови Павліни Іґнаш на окружнім З'їзді в Давфині ..... 10—11
Звіт окружного З'їзду в Давфині ..... 12—13
Альберта — Провінційна Екзекутива в р.р. 1986—1988 ..... 11—20

З діяльности Відділів

Альберта

Едмонтон — Відділ ім. Лесі Українки при громаді св. Іллії ..... 2—20
Мирнам — Відділ ім. О. Пчілки ..... 3—26
Ендрю — Відділ ім. Лесі Українки ..... 5—28
Едмонтон — Відділ при Катедрі св. Івана ..... 8—10, 8—23
Васетна — Відділ ім. О. Басараб ..... 9—21, 9—27
Едмонтон — Відділ ім. Кн. Олги ..... 11—26

Бритіш Колюмбія

Келовна — Відділ ім. Савелі Стечишин ..... 2—24
Вернон — Відділ ім. Кн. Ольги ..... 4—24
Ванкувер — Відділ ім. Лесі Українки ... 5—5, 5—26
Суррей — Відділ ім. Ольги Кобилянської ..... 8—25, 10—27

Манітоба

Вінніпеґ — Відділ ім. Лесі Українки ..... 1—22, 5—23, 6—27, 9—26, 11—30
Давфин — Відділ ім. Лесі Українки .... 6—14, 8—25
Овкбурн, Відділ ім. Лесі Українки ..... 9—26

Онтаріо, Квебек

Ґрімзбі — Відділ ім. Княгині Ольги ..... 1—23, 2—25, 5—27, 11—24
Західнє Торонто — Відділ ім. Л. Старицької Черняхівської ..... 2—22, 10—24
Скарборо — Відділ ім. Св. Анни ..... 2—29
Торонто — Відділ ім. Кн. Ольги ..... 3—23
Виндзор — Відділ ім. Лесі Українки ... 4—23, 6—22
Вотерфорд — Відділ ім. Лесі Українки ..... 4—27
Лондон — Відділ ім. Кн. Ольги ..... 5—27
Гамільтон, Відділ ім. Лесі Українки ..... 9—23

Саскачеван

Йорктон — Відділ ім. Олени Пчілки ... 1—18, 9—22
Ніпавин — Відділ ім. Ольги Басараб ..... 1—23
Норт Бетелфорд — Відділ ім Олени Пчілки ..... 2—20, 2—23, 4—24
Стінен — Відділ ім. Княгині Ольги ..... 2—21, 3—25, 10—25
Єлов Крік — Відділ ім. Лесі Українки ..... 2—28
Реджайна — Відділ Доньки Українки ..... 3—21
Гефорд — Відділ ім. Ольги Басараб ... 3—28, 4—26
Редфілд — Ричард — Відділ ім. Лесі Українки ..... 3—29
Стирджес — Відділ ім. Лесі Українки ..... 4—25
Мелфорт — Відділ ім. Лесі Українки ..... 4—26
Витків — Відділ ім. О. Кобилянської ..... 4—27
Вадіна — Відділ ім. Л. Українки ..... 6—19
Канора — Відділ ім. М. Маркович ..... 8—19
Шіго — Відділ ім. О. Кобилянської ..... 8—24
Єлишем — Кадет — Відділ ім. Олени Пчілки ..... 8—26
Саскатун — Відділ ім. Ольги Кобилянської ..... 6—13, 8—26
Ґлеслин — Відділ ім. Ольги Басараб ..... 8—27
Ґронлід — Відділ ім. Кн. Ольги ..... 8—28
Фом Лейк — Відділ ім. Лесі Українки ..... 10—23

Квіти незабутнім ..... 1—11, 2—30, 3—30, 4—28 ..... 5—30, 6—30, 7—29, 9—30, 10—30, 11—29
Для наших господинь ... 1—24, 2—32, 3—32, 4—31, ... 5—32, 6—32, 7—32, 9—32, 10—32, 11—32
Пресовий Фонд .... 2—33, 3—20, 4—18, 5—33, 8—30 ..... 9—33, 11—31
Придбали передплати ... 2—33, 3—19, 4—18, 8—33, ... 9—33, 10—33
Державні оголошення ..... 3—16—17, 33, 4—13, ... 5—13, 6—33, 7—11—33, 9—19—25, ... 10—9, 10, 33.

P AS OCT 88
HAWRYSH MRS K
13703 BUENA VISTA RD
EDMONTON ALTA
T5R 5R5

Видання, що їх можна набути в Централі Союзу Українок

РЕЛІГІЙНІ

СВЯТА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ, Прот. д-р І. Стус
(Feast DAYS OF THE ORTHODOX CHURCH (Bilingual) ..... $ 5.00

ІСТОРИЧНІ

ДОРОГАМИ СОРОКРІЧЧЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ 1926—1966 Н. Когуська
(FORTY YEARS IN RETROSPECT UWAC) BIINGUAL 1.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ (м'ягка обкладинка) Н. Когуська 1.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ (тверда обкладинка) Н. Когуська 2.00
ПІВСТОЛІТТЯ НА ГРОМАДСЬКІЙ НИВІ 1926—1976 Н. Когуська
A HALF-CENTURY OF SERVICE TO THE COMMUNITY) Bilingual 40.00
СИМОН ПЕТЛЮРА, Вільний Університет у Мюнхені 5.00
НАРИСИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ 3 томи:
1-ий том ВИДАТНІ ПОСТАТІ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ С. Стечишин,
2-ий том УКРАЇНСЬКІ КОМПОЗИТОРИ С. Яременко
УКРАЇНСЬКА ДРАМА Й ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО НА ІСТОРИЧНОМУ ШЛЯХУ, В. Ревуцький
3-ий том УКРАЇНСЬКЕ ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, І. Кейвам
(ESSAYS FROM THE HISTORY OF UKRAINIAN CULTURE) Bilingual 10.00
UKRAINIAN CANADIAN — UWAC (English only) 10.00

ЛІТЕРАТУРА

АПОСТОЛ ЧЕРНІ, О. Кобилянська 15.00
ПІСНІ МОГО СЕРЦЯ, Дарія Могилянка 2.00
ДУМКИ ЛЕТЯТЬ НА УКРАЇНУ, Д. Могилянка 2.00
CANADIAN TAPESTRY, Daria Yanda (English only) 2.00

МИСТЕЦТВО

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES, UWAC (English) 8.00
COOKBOOKS—COUNTRY COOKERY, UWAC Roblin 10.00

ПРОГРАМИ

НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ, ПІСНІ З НОТАМИ НА СЛОВА Л. УКРАЇНКИ, С.У.К. 5.00
ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Л. УКРАЇНКИ 1.00

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

П'ЄСИ ДЛЯ МОЛОДІ, С.У.К. 1.00
ПРОГРАМА НА СВЯТО СВ. МИКОЛАЯ С.У.К. 1.00
ЧАРІВНИЙ ДІЯМАНТ, М. Погідний Угорчак 1.00
ХОДИТЬ СОН КОЛО ВІКОН, Рада Української Школи 1.00
ДИВИСЬ, СЛУХАЙ ГОВОРИ, С. Василишин Кн. 1, Кн. 2, Кн. 3 (Each) 3.00
РЕЛІЙНІ ПІСНІ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ П. Пауш 1.00
ДУХОВНІ ПІСНІ, С.У.К. 4.00
ЗБІРНИК ДЛЯ ДІТЕЙ, Анна Данилович 5.00
EASTER, F. Pelech 1.00

PROMOTIONAL SUPPLIES

ПОРТРЕТИ Л. УКРАЇНКИ, О. КОБИЛЯНСЬКОЇ, Н. КОБРИНСЬКОЇ, Т. ШЕВЧЕНКА, й І. ФРАНКА ..... (Ea.) 1.00
СУК ПРАПОРИ ((FLAG)
СТРІЧКИ З ІМ'ЯМ ВІДДІЛУ RIBBONS WITH UWAC BRANCH NAME 35.00
SMOLOSKYP'S 10.00
SPOON'S WITH SMOLOSKYP 5.00
HASTI NOTES AND ENVELOPES WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... (Doz.) 3.00
PLACE CARDS WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... 50 car 10.00
SERVIETTES WITH SMOLOSKYP INSIGNIA ..... 100 ser. 5.00
POST CARDS: ST. VOLODYMYR, ST. OLHA, ST. VOLODYMYR, ST. OLHA ..... each 0.50
VIDEO CASSETTE: V.C.R. 100th ANNIVERSARY UKRAINIAN WOMEN'S MOVEMENT PART I (English only) 20.00

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA
612 — 24th Street East
SASKATOON, SASKATCHEWAN
S7K 0L1